

LUTY- MARZEC 2-3(137)2000

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ INFORMACJI, BIBLIOGRAFII
I WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 112a
21-500 Biała Podlaska
tel. (023) 343-61-11

DORADZTWO ROLNICZE

Cena 1,2 zł

Oddział w Grabanowie

ISSN 1233-8494

Kapela "Sąsiedzka z Zakalinek"

Foto Anna Jakimiak

Spis treści

Drodzy Czytelnicy.....	2
Założenia do projektu ustawy o rolnictwie ekologicznym.....	3
Powiat łukowski.....	5
Dla kogo zbudowano Giełdę w Elizówce.....	5
Prognozy cen rynkowych podstawo- wych produktów rolniczych na I półrocze 2000 roku.....	6
Gwarancje i poręczenia udzielane przez ARiMR.....	7
Kredyt na wspólne użytkowanie maszyn.....	9
Oplacalność używania maszyn.....	10
Pomoc ARiMR na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na wsi.....	10
Rachunkowość- Podstawa Zarzadza- nia Gospodarstwem Rolniczym....	11
Dwufazowy zbiór grochu zastoso- wanie listwy odkładającej.....	13
Odmiany kukurydzy sprawdzamy w praktyce.....	13
Jak chronimy warzywa gruntowe..	15
Ogólne zasady zwalczania chorób i szkodników łodyg i liści ziemniaka.	16
Nowe herbicydy w ochronie zboż - Huzar i Sekator.....	16
Szansa dla polskich rolników - rolnictwo ekologiczne.....	17
Może straczkowe w mieszkankach..	18
Rozpoczęto badania opryskiwaczy.	19
Dostawco mleka, średnia geome- tryczna Cię czeka.....	21
Jak wpłynąć na wydajność mleczną krów.....	22
Porady pszczelarskie	23
Zwiększenie mięsności to droga do sukcesu.....	24
Nowe funkcje o możliwości obsza- rów wiejskich w dobie przeobrażania polskiego rolnictwa.....	25
Jak założyć własną firmę.....	26
Doradca ma pomóc samopomocy..	28
X Koncert Finałowy Lublin 2000...	29
Rudnickie śpiewanie.....	29
Wygląd zewnętrzny ułatwi sukces	30
Co mi leży na sercu.....	31
Wiosenne nawożenie zbóż.....	32
Szkolenie w Brukseli.....	34

Drodzy Czytelnicy

Mówimy ciągle o konieczności poszukiwania nowego zawodu na wsi i Czytelnik mógłby wnioskować, że o rolniku - producencie rolnym zapomina się, że w ogóle braknie dla niego miejsca na wsi.

Na dowód, że tak nie jest proponujemy teksty o wynikach doświadczeń z nowymi odmianami kukurydzy, o ochronie ziemniaków przed chorobami i o opłacalności produkcji mleka i hodowli trzody.

Radzimy zapoznać się z niewielkim tekstem Wojciecha Rysaka o nowym sposobie zbioru grochu. Nie chodzi jedynie o to, że wreszcie wyłeganie grochu nie będzie przyczyną zasadniczych trudności z jego zbiorem, ale o to, że wdrożenie "wynalazku" doszło do skutku dzięki współpracy polsko - ukraińskiej oraz inicjatywie i zdolnościom dwóch rolników z Ostrowa Lubelskiego i dzięki podjęciu tej inicjatywy przez specjalistów z Końskowoli. Tak trzymać!

U progu sezonu polecam zwłaszcza dwa artykuły o maszynach rolniczych. Bazyli Filatiuk pisząc

o opłacalności ich używania sugeruje zorganizowanie się rolników, by przez to zmniejszyć koszty eksploatacji.

O konieczności prognozowania w rolnictwie przekonuje Teresa Białota. Lubelszczyzna ma ogromne szanse stać się zagłębiem zdrowej żywności dla Polski i Europy. Warto zapoznać się z artykułem dotyczącym wyższości polskiej żywności nad produktami zachodnimi. Jest to przedruk z 2-go nr "Ziemi Ojczystej". Nie zrezygnujemy jednak z troski o mieszkańców wsi, którzy będą chcieli zarabiać w zawodach pozarolniczych. Krzysztof Świątek, mówi o trudnych zadaniach doradców nowego działu aktywizacji. Niezależnie od ambitnych zamierzeń budowania pozytywnych postaw mieszkańców wsi, trzeba przekazywać im konkretne wiadomości. O tym, jak założyć własną firmę pisze Krystyna Laskowska.

Nie trzeba dodawać, że praca redakcji będzie bardziej efektywna, jeśli Czytelnicy będą się dzielić z nami uwagami na temat zawartości "Doradztwa Rolniczego".

A.T.

Uwaga Rolnicy !!!

Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie z siedzibą w Końskowoli Oddział w Grabanowie informuje, że zgodnie z ustawą z dnia 12 lipca 1995 roku o ochronie roślin uprawnych organizuje szkolenie dla rolników w zakresie:

- Zakupu środków ochrony roślin I i II klasy toksyczności dla ludzi
- Wykonywania zabiegów ochrony roślin na plantacjach towarowych

Szkolenie jest 2-dniowe

Zaświadczenia (oddzielnie na 2 w/w kursy) ważne są tylko z dowodem tożsamości przez okres 5 lat

Zainteresowane osoby proszone są o kontakt osobisty lub telefoniczny do Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego- adresy i telefony na ostatniej stronie

Tekst sponsorowany przez NFOZ

Założenia do projektu ustawy o rolnictwie ekologicznym

Problem integracji nie schodzi z czołówek gazet. Polską wieś ten temat również bulwersuje. Profesor S. Wiąckowski na posiedzeniu senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi w rozszerzonym składzie wygłosił wykład na temat ekologicznych walorów polskiego rolnictwa, ukazując równocześnie zagrożenia płynące z integracji z Unią, głównie w aspekcie nadmiernej chemizacji. Zagadnienie ważne i ważne tego, abyśmy wszyscy się nad nim zastanowili. Dlatego publikujemy je, jako jedyni, bez skrótów. Z braku miejsca podzieliliśmy ten wykład na trzy części. Druga część w numerze kwietniowym.

Integracja z Unią Europejską miała być dla nas korzystna, bo tylko wtedy miałyby to sens. Dokonano już bardzo wielu zmian pod dyktando urzędników UE, których interesy nie mają nic wspólnego z interesami Polski. Zmiany te są w większości niekorzystne dla Polski i nie można się dziwić, że obecnie przeważa eurosceptycyzm. Do zakończenia planowanych przemian pozostało jako jedno z trudniejszych - rolnictwo.

Rolnictwo polskie jest poważnym konkurentem dla krajów Unii, która jest zainteresowana Polską głównie jako rynkiem zbytu. Wzrost przeciwników integracji wywołuje poważne niepokoje zarówno na zachodzie, jak i wśród entuzjastów nie przywiązujących żadnej wagi ani do suwerenności naszego kraju, ani do polskiego rolnictwa.

Decyzje o integracji podjąć może nie tylko naród, a nie jeden człowiek tak łatwo podlegający obcym wpływom. Konieczny jest szczegółowy, klarowny, nie utajniony ani przed parlamentarzystami, ani przed społeczeństwem rachunek strat i zysków przed podjęciem takiej decyzji.

Likwidacja lub choćby tylko osłabienie polskiego rolnictwa byłoby nie tylko aktem samobójczym dla naszego kraju, ale i niekorzystne dla UE.

W przeciwieństwie do większości krajów UE, Polska ma ogromny potencjał produkcyjnych gleb nie skażonych nadmierną chemizacją. Potwierdza to wiele badań np. prof. Witka z IUNG-u, który całe życie poświęcił badaniom gleb polskich na zawartość pierwiastków

metali ciężkich, oraz całe zespoły badaczy koncentrujących się na bioindykacyjnej funkcji epigeicznych gatunków leśnych wykorzystywanych do badań zarówno jakości siedlisk, jak i stopnia destrukcji ekosystemów. Wskazuje na to także obecność wielu gatunków zwierząt, które umieją wybierać czyste środowisko, jak europejskie bociany, które w zdecydowanej większości mają obywatelstwo polskie i które dobrze wiedzą, gdzie warto jeść żaby.

Powinno się wykorzystać przyrodnicze walory naszego kraju, z czego co najmniej 34 % stanowią unikalne ekosystemy Europy, z małymi wyjątkami produkujące znakomitą żywność w porównaniu do krajów UE. Jednostronna presja mediów za integracją, manipulująca opinią społeczną, zawiera wiele nieudomówień, które wprowadzają społeczeństwo w błąd. Ma to także miejsce, jak się wydaje, w dokumentach rządowych.

Reklamowany szeroko *Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich* na str. 14 gloryfikuje jakość produktów rolnych UE, dając do zrozumienia, jaki to ogromny wysiłek muszą ponieść polscy rolnicy, żeby dostosować się do wymogów i standardów obowiązujących na rynkach międzynarodowych. Warto uświadomić sobie, jak jest naprawdę. "Najlepszym rolnikiem" wśród krajów Unii jest Holandia, która stosuje 40 razy tyle chemikaliów co Polska. Inne kraje Unii postępują podobnie. Liczy się tylko zysk i pieniądze. Natomiast nie dostrzega się

pogarszającego się stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia społeczeństw żywionych produktami rolnymi z tak schematyzowanego rolnictwa. Przemysł spożywczy krajów UE, a niedługo i Polski, będą zmuszać nas do konsumowania pokarmów specjalnie spreparowanych. Będziemy jeść owoce i warzywa poddane intensywnej obróbce chemicznej, np. chemicznymi środkami ochrony roślin, w wyniku czego tracą one nie tylko wspaniałe aromaty, ale i wartości smakowe. Chemiccy przemysłowi lepiej od nas wiedzą, jaki kolor powinien pobudzać nasz apetyt na dany produkt, dodając do żywności, która ma być sprzedana, dużych ilości cukru, czy soli, nie licząc się z wpływem tych używek na nasze zdrowie. UE dopuszcza do żywności około 1000 substancji i my będziemy musieli niedługo zrobić to samo. Konsumenci sprzedawanej do nas żywności z zachodu muszą sobie wreszcie zdać sprawę, że każdy kawałek pożywienia, który stamtąd przywieziony zjadamy, został potraktowany jakimś związkiem chemicznym pochodzącym z długiej listy: barwników, wybielaczy, emulgatorów, antyoksydantów, środków konserwujących, zapachowych, zakwaszających lub alkalizujących, dezodorantów, nawilżaczy, środków rozszerzających, zągęszczających, dezinfekantów, środków leczniczych, hydrolizatorów, środków przyspieszających dojrzewanie, wzmacniających, słodzących itd.. Alchemia ta, której cele są wyłącznie handlowe,

pozwała na anty-sanitarne praktyki, które maskują faktyczną wartość pokarmową lub ukrywają przed nami nieodpowiednią lub szkodliwą wartość takiej żywności. Wielu specjalistów ostrzegało, że używanie tak wielu chemikaliów stwarza niebezpieczeństwo subklinicznych zatrueń tak podstępnych, że lekarze nie są w stanie skojarzyć ich z konkretnymi dolegliwościami. Ostatnio coraz częściej zwraca się uwagę na zjawiska chemicznej nadwrażliwości ludzi, na nawet śladowe zanieczyszczenie żywności, utożsamiając je z alergią pokarmową. Powoduje to objawy systematycznej toksemii w społeczeństwie, w którym nikt już nie jest w stanie obliczyć ani dawek spożywanych chemikaliów, ani zorientować się w ich składzie chemicznym czy faktycznej szkodliwości. Rzuca to bardzo ponury cień na żywność tak masowo i beztrzęsco sprowadzaną z zagranicy, na przekór polskim rolnikom. Jak z tego wynika, żywność produkowana w UE ma wyższą wartość handlową, ale niewątpliwie niższą wartość zdrowotną w porównaniu do żywności produkowanej u nas.

Pasteryzacja mleka, której celem było zabijanie szkodliwych bakterii, głównie gruźlicy, polegała na około 20-minutowym podgrzewaniu do temperatury 80°C, aby zabić bakterie gruźlicy. Obecnie zamiast podgrzewania mleko jest schładzane w cysterbach, co ma pasteryzację zastąpić. Proces homogenizacji, którego celem było, aby śmietanka nie rozdzielała się od mleka i tworzyła bardziej trwałą zawiesinę tłuszczu w wodzie był do niedawna prowadzony w wirówkach. Homogenizację w UE przeprowadza się w krowie dodając do jej pożywienia środków powierzchniowo czynnych jak trójfosforan sodu. Szkodliwość tego zabiegu polega na tym, że rozdrobnione cząsteczki tłuszczu z łatwością przenikają do krwi. Wskutek tego na ściankach arterii i żył odkłada się niestrawiony tłuszcz, a ludzie nie wiedzą, skąd bierze się tak pospolity dzisiaj nadmiar cholesterolu.

Warto chyba przypomnieć, że w Polsce około miliona ludzi choruje na chorobę niedokrwinną serca, 100 tysięcy rocznie ma zawał mięśnia sercowego, 3 miliony ma nadciśnienie lub jest nim zagrożone, a 70 tysięcy rocznie ma udar mózgu. Jest to straszna statystyka, u podstaw której leży niewłaściwe odżywianie i chyba nie powinniśmy się starać aby tych zgonów było więcej.

Przemysł karmi bydło i kury masowo hormonami żeńskimi i hormonami wzrostu. Niestety, nadmiar hormonów powoduje nagminne występowanie raka piersi i jajników u kobiet i chyba lepiej byłoby temu zapobiegać niż amputować rocznie u około 15 tysięcy kobiet chore narządy.

W supermarketach zrasza się wazywa wodą z dodatkiem siarki, aby wyglądały jakby świeżo zebrane z pola. Siarka wzmacnia pragnienie, co zmusza klientów do systematycznego picia Coca Coli i innych napojów. Powoduje to alergie i suchości w ustach, co z kolei zapewnia duże obroty nie tylko napojom, ale i lekomi przeciwalergicznym, maściom czy sztyftom stosowanym na suche wargi. W ten sposób biznes się kręci.

W pogoni za zyskami wykorzystuje się wszędzie nadmiary takich kontrowersyjnych substancji jak chlor, fluor, a nawet pluton. Zamiast witaminy C czy kwasu askorbinoowego wykorzystuje się kwasek cytrynowy, bo jest dziesięciokrotnie tańszy. Niestety, nowsze badania wykazały, że ten związek narusza system przewodnictwa elektrotechnicznego w mózgu.

W pogoni za zyskami i masową produkcją żywności wykorzystuje się inżynierię genetyczną. Celem i owocem jej działań są genetycznie modyfikowane organizmy (GMO) i genetycznie zmieniona żywność. Tak powstały pomidory, które są twarde, nie mają smaku i nawet po tygodniach leżakowania nie mogą się zepsuć. Ich wartość odżywcza jest bliska zeru, a szkodliwość jeszcze nie zbadana. ■

Stanisław K. Wiackowski

Przedruk: Ziemia Rodzinna nr 6

Po 24 latach powiat łukowski powrócił do województwa lubelskiego. Mieszkańcy z mieszanymi uczuciami przyjęli tę zmianę, gdyż ponad 20-letni okres przynależności do województwa siedleckiego spowodował powstanie powiązań między firmami i sympatii międzyludzkich.

Powiat łukowski położony jest na styku Mazowsza, Podlasia i Ziemi Lubelskiej, w północno-wschodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje obszar między pradoliną Wisły, Bugu, Krzny i Wieprza. Jako kraina historyczna należy do Podlasia.

Gminy wchodzące w skład powiatu Łuków to: Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin, Stoczek Łukowski, Trzebieszów, Wojcieszków i Wola Mystkowska. Są to gminy typowo rolnicze z niewielką ilością zakładów przemysłowych skupionych głównie w Łukowie.

Nieco statystyki

Powierzchnia ogólna powiatu wynosi 139,334 ha, w tym użytki rolne stanowią 70,93 %, grunty orne 56,14 %, lasy 20,97 %. Największą gminą zarówno pod względem powierzchni, jak i ludności jest gmina Łuków, a najmniejszą - Serokomla.

W powiecie funkcjonuje 15 566 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni użytków rolnych 6,35 ha. Najwięcej gospodarstw rolnych znajduje się w przedziale 2-5 ha / 5 278 / oraz 5-7 ha / 3 017 /. Gospodarstwa o powierzchni ponad 15 ha / 459 / stanowią 2,6 %. W strukturze zasiewów dominują zboża - 50 074 ha, co stanowi 69,01 % gruntów rolnych, ziemniaki - 18 417 ha, pastewne - 2 619 ha. Spośród zbóż rośliną wiodącą jest żyto, co związane jest z niskim wskaźnikiem bonitacji gleb.

Klimat

Klimat powiatu łukowskiego cechuje się znaczną nieregularnością i zmiennością. Dominującą rolę w kształtowaniu się pogody i klimatu odgrywają masy powietrza

polarno-morskiego, które przeważają latem. Zimą często napływa powietrze kontynentalne zwiastujące niską temperaturę. Występują tu silne kontrasty termiczne między zimą a latem i duża zmienność temperatury w ciągu roku. Biorąc pod uwagę poszczególne składniki pogody i

przebieśnig. W lasach tutejszego regionu największy odsetek wśród drzewostanu zajmuje sosna.

Nieco historii

Łuków, choć jest starym miastem, nie posiada wielu zabytków przeszłości. Przyczyniły się do tego pożary,

Powiat łukowski

klimatu należy stwierdzić, iż występuje tu klimat z przewagą cech klimatu kontynentalnego: długie gorące lata i dość długie mroźne zimy.

Stosunki wodne

W powiecie występuje ujemny bilans wody. Wszystkie rzeki odprowadzają wody na zewnątrz regionu tj. Krzna Południowa i Krzna Północna do Bugu, Bystrzyca - do Tyśmienicy, Czarna - do Wieprza, Okrzejka, Wilga i Świder do Wisły. Niewiele jest na tym terenie stałych, naturalnych zbiorników wodnych / stawów, basenów /. Występują one w okolicy Radoryż Kościelny i Radoryż Smolny, w Burcu, Okrzei i Stoczku Łukowskim.

Lasy

Na Ziemi Łukowskiej występują niewielkie powierzchnie lasów, głównie iglastych. Jednym z większych kompleksów leśnych są "Lasy Łukowskie" których osobliwością jest występowanie jodły w jej najdalszym północno-zachodnim zasięgu naturalnym w Europie. W 1952 roku został wydzielony rezerwat "Jata" o powierzchni 33,50 ha a w 1959 roku - rezerwat "Topór" o powierzchni 55,50 ha. Charakterystyczne zespoły roślinne tych rezerwatów tworzą bór bagienny, bór sosnowo-jodłowy, bór sosnowy, wilgotny grąd jodłowo-olchowo-grabowy. Wiosną 1981 roku w gminie Łuków utworzono 2 rezerwaty przyrody: Las Wagramski / 5,37 ha / i Śnieżyczki / 25,27 ha, gdzie ochroną objęto wawrzynka główkowego i śnieżyczkę

zniszczenia wojenne.

Do najcenniejszych zabytków historycznych należą kościoły, dawne klasztory oraz budynek Kolegium Pijarskiego i konwikt Szaniawskich. Pochodzą one z XVIII wieku i zostały wzniesione w stylu barokowym.

W 750 - letnim Łukowie daje się zaobserwować czasy świetności i upadku. Dzieje Łukowa spletały się nierozdzielnie z terenem, który nosi nazwę Ziemi Łukowskiej. Gród łukowski już w połowie XII wieku stanowił ważny obiekt zainteresowania monarchów. W roku 1403 uzyskał prawo magdeburskie, co stwarzało dogodniejsze warunki rozwoju ekonomicznego. Najbujniejszy rozkwit miasta przypada na XVI wiek i pierwszą połowę XVII wieku.

W czasie II wojny światowej Ziemia Łukowska była świadkiem wielu bitew, działała tutaj dobrze zorganizowana partyzantka AK, BCH i GL, która swoje obozowiska założyła wśród bagien uroczyska "Jata". Tutaj zlokalizowane było getto, w którym umieszczono Żydów z Łukowa i innych miast, a także Słowacji, Węgier i Francji. Wyzwolenie Łukowa nastąpiło 23 lipca 1944 roku. Bilans strat był dotkliwy - miasto zniszczono w 80 % a liczba ludności zmalała z 12 785 do 7 894 osób. Obecnie liczba mieszkańców wynosi ok. 35 000.

W 1975 roku w wyniku reformy administracyjnej kraju, Łuków został zdegradowany do rangi miasta gminnego. Prestiż odzyskuje dopiero w 1999 roku stając się ponownie miastem powiatowym.

Szlakiem Sienkiewicza i Kleeberga

Ziemia Łukowska znana jest Polakom jako kraj lat dziecięcych pisarza, laureata nagrody Nobla - Henryka Sienkiewicza. Spędził on tutaj swoje dzieciństwo i wczesną młodość, a w późniejszym okresie przyjeżdżał w te strony do rodziny Dmochowskich w Burcu. Piękne krajobrazy Podlasia znalazły odzwierciedlenie w jego twórczości. Na Ziemi Łukowskiej spotkamy wiele śladów bytności pisarza, które kolejne pokolenia pieczołowicie chronią by przedstawiać potomnym.

Z postacią Henryka Sienkiewicza związany jest szlak turystyczny, wiodący z Łukowa (PKP) poprzez Ryżki, Kol. Czerśl, Szczygły Dolne, Kieszków, Jeleniec-Zawodzie, Kol. Borowina, Siedliska, Burzec, Szczałb, Krzywdę, Orle Gniazdo, Hordzieżkę, Korwin, Kobylczyk, Kopiec H. Sienkiewicza, Okrzeję do Woli Okrzejskiej. Szlak liczy 55 km i został utworzony w roku 1978.

Drugi szlak turystyczny wiąże się z II wojną światową. W bitwie pod Kockiem, rozgrywającej się również w Adamowie, Serokomli, Woli Gułowskiej oraz innych miejscowościach, wojska polskie zorganizowane w Samodzielnej Grupie Operacyjnej "Polesie" dowodzone przez generała F. Kleeberga, w dniach 2-5 października 1939 roku stoczyły ostatnią bitwę wojny obronnej.

Powiat Łukowski od 1981 roku posiada zorganizowany Zespół Doradztwa Rolniczego, będący ostatnio częścią składową Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lublinie z/s w Końskowoli, Oddziału w Grabanowie. Siedziba znajduje się w Łukowie przy ul. Czerwonego Krzyża 4, tel. 025-7983958. Wszystkich zainteresowanych sprawami rolnymi serdecznie zapraszamy

mgr inż. Sabina Szelańska
Kierownik PZDR Łuków

Prognozy cen rynkowych podstawowych produktów rolniczych na I półrocze 2000 r.

Polskie rolnictwo znajduje się w fazie zasadniczej przebudowy. Pod koniec ubiegłego roku doszło do lekkiego ożywienia i niewielkiej poprawy koniunktury w rolnictwie, to jednak trudno na tej podstawie budować optymistyczne prognozy i na pewno nie będzie on przełomowy dla rolników. Spadek o 1/3 dochodów rolniczych nie zostanie nadrobiony w 2000 roku.

Poziom spadek cen był bardzo dotkliwy w skupie żywca wieprzowego (około 30%), drobiowego (około 20%, pszenicy (ok.15%), mleka (ok.2,7%).

W 2000 r można się spodziewać powolnej odbudowy poziomu cen, ale nie ma szans by osiągnęły poziom lat 1994-1996. Spadek cen skupu produktów rolnych występował również w krajach UE, ale tam jest rekompensowany polityką dopłat bezpośrednich, które u nas mogą być realizowane dopiero po wejściu do UE.

Polskie rolnictwo musi się zmagać z przestarzałą infrastrukturą, nierynkowymi gospodarstwami rolnymi, złą dochodowością poszczególnych sektorów i brakiem ich rynkowej stabilizacji oraz z frustracją społeczną, spowodowaną biedą i bezrobociem. Polscy rolnicy korzystający z ożywienia koniunktury pod koniec ubiegłego roku, wskutek stosowanych mechanizmów interwencyjnych, mogą liczyć na ich powtórzenie lub utrzymanie w 2000 roku.

W dniu 15 grudnia 1999 r zespół ekspertów Agencji Rynku Rolnego zaktualizował prognozę podstawowych produktów rolniczych na I półrocze 2000 r.

Rynek zbóż

Gospodarka zbożowa weszła w sezon 1999/2000 z zapasami zbóż na poziomie ok.3,2 mln ton tj.o 11% mniejszymi niż w sezonie 1998/99. Rok 1999 przyniósł spadek produkcji zbóż na skutek

zmniejszenia o ok. 2% pow. upraw roślin zbożowych oraz spadku pło-
nów o ok.3,3%. Według szacunków zasoby zbóż ze źródeł krajowych w tym sezonie wynoszą ok. 29 mln ton (25,8 mln ton zbiory i 3,2 mln ton zapasy), w porównaniu z sezonem ubiegłym zmniejszyły się o ok.5,5% (tj. o 1,7 mln ton). Zmniejszył się również w okresie lipiec-listopad ub.r o 25% import zbóż w porównaniu z analogicznym okresem 1998 r. Jednak w listopadzie 1999 r. odnotowano trzykrotny w porównaniu do października wzrost importu ziarna i produktów pochodnych. Wielkość importu zbóż do Polski będzie zależała od poziomu cen na światowym rynku zbóż i skuteczności ochrony rynku krajowego. Zużycie krajowe zbóż w porównaniu z poprzednim sezonem może się zmniejszyć o ok.1 mln t na skutek przewidywanego zmniejszenia pogłowia trzody chlewnej. Nie przewiduje się również zwiększenia zużycia na cele konsumpcyjne.

Ceny skupu zbóż po sezonowym spadku w lipcu 1999 r. wykazywały tendencję wzrostową. W listopadzie przeciętna cena skupu pszenicy wyniosła 44,5 zł/dt, pszenicy paszowej 42,9 zł/dt, żyta 32,4 zł/dt, żyta paszowego 30,5 zł/dt. W listopadzie 1999 r. wzrosło zapotrzebowanie na żyto konsumpcyjne, co znalazło wyraz w znacznym wzroście cen. Pod koniec grudnia ubiegłego roku średnia cena pszenicy stosowana w jednostkach "PZZ" kształtowała się na poziomie 48,1 zł/dt, a żyta 36,2

zł/dt. W stosunku do ceny sprzed miesiąca cena pszenicy była wyższa o 5,5% i o 13% w stosunku do ceny sprzed roku, żyta odpowiednio o 8,7% i o 29,7%.

Zespół ekspertów przewiduje, że przeciętne ceny skupu zbóż do końca II kwartału 2000 r. ukształtują się na poziomie: pszenica ogółem w marcu 47-50 zł/dt; w czerwcu - 49-52 zł/dt; pszenica paszowa odpowiednio 44-47 zł/dt i, 46-49 zł/dt; żyto 33-35 zł/dt i 34-36 zł/dt.

Rynek wieprzowiny

Pogarszająca się koniunktura dla produkcji trzody chlewnej powoduje ograniczanie jej pogłowia.

Wg GUS pogłowia trzody chlewnej w końcu lipca 1999 r. wyniosło 18,5 mln szt. i było o 3,3% niższe niż rok temu. Największy spadek wystąpił w grupie loch o ok.8,2%. Ocenia się, że w I półroczu 2000 r. produkcja żywca wieprzowego może kształtować się na poziomie 1300 tys. t i być niższa o około 7% jak w analogicznym okresie 1999 r., w którym to okresie występowała wysoka nadwyżka mięsa wieprzowego. Notowany jest również spadek podaży wieprzowiny w krajach Unii Europejskiej co może mieć wpływ na wzrost opłacalności polskiego eksportu. Spożycie krajowe wieprzowiny nie wzrośnie a wręcz może ulec obniżeniu w I półroczu 2000r w wyniku przewidywanego wyższego poziomu cen wieprzowiny.

Wg GUS ceny skupu trzody chlewnej wykazują od października

1999 r. tendencje wzrostowe. W listopadzie ub.r. za 1 kg żywca wieprzowego płacono w skupie ok. 3,52 zł/kg tj. o 19% więcej niż w październiku. Według oceny zespołu ekspertów przeciętne ceny skupu trzody chlewnej w I półroczu 2000 r. mogą być nieco niższe od cen w listopadzie 1999 r. i mogą wynosić w marcu 2000 r. 3,3-3,5 zł/kg, w czerwcu 3,4-3,5 zł/kg. Poziom cen podtrzymywany jest poprzez wykup półtuszy wieprzowych realizowanych przez ARR, który rozpoczął się od 3 stycznia 2000 r.

Rynek wołowiny

W wyniku utrzymującego się niskiego poziomu opłacalności produkcji wołowiny pogłowie bydła ulega systematycznej redukcji. Przewiduje się, że produkcja żywca wołowego w okresie I półrocza 2000 r. będzie o około 10% niższa niż w I półroczu 1999 r. Przewiduje się również spadek produkcji wołowiny w krajach UE, USA oraz krajach Europy Środkowo-Wschodniej co może zwiększyć możliwości eksportu polskiej wołowiny

Niski poziom podaży wołowiny z produkcji krajowej równoważony jest zmniejszającym się popytem konsumpcyjnym oraz spadkiem eksportu. Zespół ekspertów przewiduje, że wraz z dalszym zmniejszeniem produkcji wołowiny ceny będą wolno wzrastały.

Zmniejszona podaż wołowiny na początku 1999 r. spowodowała nieznaczny wzrost cen skupu bydła. Był on silnie ograniczany wyższą niż przed rokiem podażą wieprzowiny oraz zmniejszonym popytem konsumpcyjnym. Od II kwartału ceny żywca wykazywały tendencje spadkowe. Po okresie stabilizacji we wrześniu i październiku, w listopadzie uległy obniżeniu i przeciętna cena bydła wynosiła 2,55 zł/kg, cena młodego bydła rzeźnego 2,88 zł/kg tj. o ok. 3,3% więcej niż w analogicznym okresie 1998 r.

Zespół ekspertów przewiduje, że wraz z dalszym zmniejszeniem produkcji wołowiny ceny bydła będą wolno wzrastały i w okresie I półrocza 2000 r. mogą kształtować się na poziomie: bydło ogółem: w marcu-2,7-2,8, zł/kg w czerwcu 2,7-2,9 zł/kg; młode bydło rzeźne odpowiednio 3,0-3,1 zł/kg i 3,0-3,2 zł/kg.

Rynek mleka

Pogłowie krów mlecznych od 1989 r. wykazuje tendencje spadkowe. Zmalało zainteresowanie chowem bydła mlecznego zwłaszcza w naszych gospodarstwach mających trudności z utrzymaniem norm jakościowych. Jednocześnie notowany jest systematyczny wzrost mleczności i krów w skali roku o ponad 2%, co może wpłynąć przy optymalnych warunkach agroklimatycznych oraz korzystnym rozwoju cen na wzrost produkcji mleka w 2000 r. W Polsce ciągle występuje sezonowość skupu mleka. Najwyższą produkcję odnotowuje się w miesiącach maj-lipiec. W lipcu 1999 r. cena mleka wyniosła 56,72 zł/hl. Od sierpnia występowały tendencje wzrostowe i w listopadzie cena mleka osiągnęła poziom 67,98 zł/hl.

Średnia cena mleka w skupie w roku 1999 w okresie styczeń - listopad była o około 1,5% niższa niż w roku 1998.

Zespół ekspertów przewiduje na I półrocze 2000 r. następujący poziom cen mleka: w marcu 68-71 zł/hl, w czerwcu 63-65 zł/hl, a więc nieco wyższy jak podawany wg wcześniejszych prognoz. ■

*Na podstawie prognoz ARR
opracowała: inż. T. Białota*

Jedną z form działalności Agencji jest udzielanie gwarancji i poręczeń kredytowych. Pomoc w zabezpieczeniu kredytu umożliwia realizację zamierzonych przedsięwzięć inwestycyjnych osobom prawnym i fizycznym, które posiadają wiarygodność i zdolność kredytową ale nie dysponują wymaganymi przez bank zabezpieczeniami majątkowymi.

Gwarancje i poręczenia udzielane przez AR i MR

Agencja na wniosek kredytobiorcy może udzielić poręczenia kredytu lub gwarancji spłaty kredytu przeznaczonego na realizację inwestycji w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa oraz przedsięwzięcia tworzące nowe miejsca pracy w działalnościach poza rolniczych. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć

inwestycyjnych mających na celu:

- tworzenie nowych miejsc pracy w rejonach o największym bezrobociu,
- uruchomienie lub zwiększenie produkcji eksportowej,
- zastosowanie materiał- i energooszczędnych technologii - przyjaznych dla środowiska,

- wprowadzenie postępu biologicznego i technicznego do produkcji rolnej,
- tworzenie silnych, rozwojowych gospodarstw rolnych,
- budowę bądź rozbudowę zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego w pobliżu zaplecza surowcowego.

Poręczenie jest terminowe i może być udzielone przez Agencję do wysokości 60% wykorzystanej kwoty przyznanego kredytu oraz odsetek od kwoty objętej poręczeniem,

nie więcej jednak niż 1 milion zł. Z tytułu udzielonego poręczenia Agencja pobiera jednorazową prowizję w wysokości 1% poręczonej kwoty kredytu.

Gwarancje są terminowe i mogą być udzielane do kwoty 1 miliona zł. Z tytułu udzielonej gwarancji Agencja pobiera jednorazową prowizję w wysokości 2% gwarantowanej kwoty kredytu.

Udzielenie poręczenia lub gwarancji następuje na podstawie pisemnej umowy zawartej pomiędzy Agencją a wnioskodawcą. Umowa poręczenia zawierana jest między Agencją a Bankiem udzielającym kredytu. Gwarancje udzielane są przez Prezesa Agencji.

Warunkiem udzielenia poręczenia lub gwarancji jest ustanowienie przez wnioskodawcę zabezpieczenia na rzecz Agencji na wypadek roszczeń wynikających z tytułu wykonania obowiązków poręczyciela lub gwaranta.

Podmiot, który ubiega się o poręczenie lub gwarancję powinien złożyć, za pośrednictwem banku udzielającego kredyt, wniosek na formularzu zatwierdzonym przez Prezesa Agencji. Wniosek ten podpisują osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych jednostki ubiegającej się o poręczenie lub gwarancję.

Do wniosku należy załączyć następujące dokumenty:

- warunkową umowę kredytową,
- plan przedsięwzięcia wraz z pozytywną opinią właściwego terenowo Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- dokumenty dotyczące realizowanej inwestycji tj. plan techniczny, kosztorys, harmonogram realizacji inwestycji, przedwstępna umowa kupna-sprzedaży itp.,
- dokumenty określające aktualny status prawny wnioskodawcy oraz uprawnienia do dysponowania majątkiem i zaciągania zobowiązań przez osoby występujące w imieniu wnioskodawcy,
- dokumenty obrazujące wyniki ekonomiczno-finansowe wnioskodawcy za ostatnie 3 lata obrotowe tj. bilans, rachunek wyników, wyciąg z książki przychodów i rozchodów poświadczony przez Urząd Skarbowy lub decyzję Urzędu Skarbowego o opłacie podatkowej zryczałtowanej.
- opis wyników działalności gospodarstwa rolnego za okres ostatnich 3 lat, w tym strukturę i wielkość produkcji, przychody i koszty działalności, realizowane inwestycje,
- dokumenty przedstawiające sytuację finansową i majątkową wnioskodawcy tj. odpisy z ksiąg wieczystych, informacje banków o stanie zadłużenia i jego obsłudze,
- opinię banku prowadzącego rachunek bieżący wnioskodawcy oraz opinię banku udzielającego kredyt,
- zaświadczenia o nie zaleganiu z płatnościami podatków oraz składek na ubezpieczenie społeczne,
- w przypadku dzierżawców - umowy dzierżawy nieruchomości i umowy sprzedaży majątku ruchomego, zgodę Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa na modernizację gospodarstwa oraz jej opinie o wywiązywaniu się ze zobowiązań,
- dokumenty obrazujące realną wartość rynkową proponowanych zabezpieczeń tj. wycenę nieruchomości wykonaną metodą rynkową przez biegłego posiadającego stosowne uprawnienia, wycenę maszyn i urządzeń, polisa ubezpieczeniowa, dokumenty o sytuacji majątkowo-finansowej poręczycieli.

Wszystkie wymienione dokumenty powinny być złożone w oryginałach lub poświadczony za zgodność przez bank udzielający kredytu.

Poza wymienionymi Agencja może żądać przedłożenia innych dokumentów, niezbędnych do oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy.

Kompletny wniosek Agencja rozpatruje w ciągu 30 dni od daty złożenia. Nie uzupełnienie wniosku w ciągu 3 miesięcy powoduje jego odrzucenie.

W okresie obowiązywania poręczenia lub gwarancji, podmiot z niej korzystający ma obowiązek przekazywania do Agencji okresowych sprawozdań i raportów oraz dokumentów i informacji niezbędnych do bieżącej oceny jego sytuacji finansowej i gospodarczej. Osoby prowadzące gospodarstwa rolne lub działające specjalnie produkcji rolnej zobowiązane są do prowadzenia rachunkowości rolnej w okresie obowiązywania poręczenia lub gwarancji. Dotychczas poręczane przez Agencję kredyty przeznaczane były w większości na tworzenie lub urządzenie dużych specjalistycznych gospodarstw, wprowadzających nowoczesne technologie i na realizację przedsięwzięć w ramach programów branżowych.

Reasumując, można uznać że gwarancje i poręczenia są istotnym instrumentem wsparcia finansowego dla rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Informacji na temat udzielania poręczeń i gwarancji przez ARiMR można uzyskać w najbliższej placówce Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Opracowała:
mgr inż. Alina Żurkowska

Ogłoszenie

Krzysztof Zabielski
zamieszkały:

Bełżąc 110 gm. Czemierniki
tel. (083) 351 31 72

Sprzedam chłodziarkę do mleka
320 l - cena do uzgodnienia

Grażyna Osak
zamieszkała:

Nadzieja gm. Siemień
tel. 354 77 12

Sprzedam 2 jałówki wysokocielne z pochodzeniem

Kredyt na wspólne użytkowanie maszyn

Kredyt z linii "Branżowy program wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych" z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania może zostać udzielony na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych zmierzających do rozwoju zespołowego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej oraz usług rolniczych świadczonych przez osoby fizyczne i prawne.

Kredyt może być przeznaczony na:

- zakup ciągników, przyczep rolniczych, samochodów ciężarowych i dostawczych,

trwania umowy, rozmiary i terminy wykonywanych prac, zasady rozliczania kosztów eksploatacji sprzętu. Zakupiony przy udziale kredytu sprzęt może być wykorzystywany wyłącznie dla potrzeb osób zawierających umowę.

Przewidywany do zakupu sprzęt rolniczy powinien być racjonalnie wykorzystany, a wydajność maszyn i urządzeń dostosowana do skali produkcji gospodarstw.

W przypadku zakupu maszyn i urządzeń rolniczych używanych, nie mogą być one wyprodukowane wcześniej niż 3 lata przed datą zakupu i muszą stanowić przedmiot obrotu z zastosowaniem preferencji państwowych po raz pierwszy.

maksymalnie na 8 lat możliwością 3 letniej karencji w spłacie kapitału. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i aktualnie wynosi 5,94%.

Procedurę ubiegania się o kredyt stanowi zawarcie umowy cywilno prawnej, opracowanie wspólnego dla wszystkich gospodarstw wchodzących w skład zespołu planu przedsięwzięcia i uzyskanie pozytywnej opinii ODR.

Przykład

Dwóch rolników zdecydowało się zakupić do wspólnego użytkowania nową prasę zwiijającą o wartości 28 500 zł. w ramach kredytu preferencyjnego pod nazwą "Branżowy program wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych" (symbol BR/10).

	Powierzchnia upraw zbieranych prasą (ha)	Udział powierzchni (%)	Wartość inwestycji przyp. na jednego rolnika (zł)	Wartość kredytu przyp. na jednego rolnika (zł)	Odsetki od kredytu (zł)	Prowizja 1% (zł)	Koszt inwestycji (zł)
Rolnik 1	30	40	11 400	9 120	1 964	91,20	11 175
Rolnik 2	45	60	17 100	13 680	2 946	136,80	16 762
Razem	75	100	28 500	22 800	4910	228	27 937

- zakup maszyn lub zestawów maszyn i urządzeń rolniczych wraz z ich montażem,
- zakup, budowę, adaptację i modernizację sortowni, przechowalni, zamrażalni, chłodni i schładzalni owoców i warzyw dla potrzeb gospodarstw rolnych,
- zakup, budowę, adaptację, i modernizację elewatorów i silosów zbożowych dla potrzeb podmiotów mogących ubiegać się o kredyt.

Pod pojęciem wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych należy rozumieć wspólne użytkowanie maszyn w rozmiarach i terminach wspólnie ustalonych przez co najmniej dwie osoby fizyczne prowadzące produkcję rolniczą i tworzące zespół na zasadach dobrowolnej, zawartej na piśmie umowy cywilno-prawnej. Umowa ta powinna określać: przedmiot wspólnego użytkowania, udziały we współwłasności, czas

Kredyt może zostać przeznaczony na zakup maszyn do wspólnego użytkowania pomiędzy rolnikiem i następcą jeżeli posiadają oni odrębne gospodarstwa rolne lub działy specjalne produkcji rolnej.

Kwota kredytu nie może przekroczyć:

- 80% wartości nakładów inwestycyjnych na przedsięwzięcia realizowane w gospodarstwach rolnych tworzących zespoły wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych, nie więcej niż 500 tys. zł. na zespół,
- 70% wartości nakładów inwestycyjnych na przedsięwzięcia realizowane przez osoby fizyczne prowadzące działy specjalne produkcji rolnej i tworzące zespoły wspólnego użytkowania maszyn i urządzeń rolniczych, nie więcej niż 2 mln. zł.

Kredyt może zostać udzielony

Linia ta przewiduje finansowanie w 80% wartości inwestycji, w omawianym przypadku bank udzieli kredytu w wysokości 22 800 zł. Pozostałe 20% tj. 5 700 zł. stanowi udział własny kredytobiorców w gotówce.

Spłata pożyczonego od banku kapitału i należnych odsetek musi być rozdzielona proporcjonalnie pomiędzy rolników, w zależności od stopnia wykorzystania maszyny w gospodarstwie. W przyjętym przykładzie zakupiona prasa zwiijająca będzie w różnym stopniu wykorzystana w obu gospodarstwach. Okres kredytowania przyjęto na 6 lat z karencją w spłacie kapitału 1 rok. Spłata rat i odsetek kwartalnie. Oprocentowanie 5,94%.

Opracowali:
A. Żurkowska, K. Laskowska,
B. Fiłatiuk

Oplacalność używania maszyn

Dobry rolnik dba o rozwój swego gospodarstwa. Oprócz utrzymania własnej rodziny, powinien część wytworzonego zysku przeznaczyć na zakup środków ochrony roślin, nawozów, kwalifikowanego materiału siewnego, remont budynków oraz odtwarzanie parku maszynowego.

W dobie rozwoju gospodarki rynkowej rolnik musi być dobrym ekonomistą, a gospodarstwo rolne uznać za przedsiębiorstwo. Powinien być świadomy powstawania wysokich kosztów w niektórych gałęziach oraz stawiać pytania o możliwość ich obniżenia. Kłopoty z zachowaniem płynności gospodarstw mają słabe gospodarstwa na całym świecie. Nawet w bogatych krajach zachodnich rolnicy poszukują sposobów obniżenia kosztów produkcji w swoim gospodarstwie, a w tym kosztów mechanizacji.

Moja wieloletnia współpraca z rolnikami pozwala wysnuć jednoznaczny wniosek: umaszynowanie gospodarstwa stanowi znaczący udział w kosztach i tu tkwi rezerwa.

Chciałbym w tym artykule przybliżyć sposoby obniżenia kosztów

mechanizacji szczególnie tej polowej. Można to osiągnąć przez lepsze wykorzystanie maszyn, a zwłaszcza ich rocznej zdolności przerobowej. Czas wolny od prac we własnym gospodarstwie powinno się wykorzystać w ramach sąsiedzkich usług mechanizacyjnych. Głównym elementem decydującym o opłacalności utrzymania danego środka mechanizacji w gospodarstwie musi być rachunek ekonomiczny. Dlatego też rolnik powinien unikać wydatków na zakup maszyn, które pracowałyby po kilka godzin w roku. Taniej będzie, jeżeli prace te wykona sąsiad swoją maszyną. Przyjrzyjmy się bliżej kosztom.

Na koszty eksploatacji maszyn składają się koszty: stałe, czyli koszty utrzymania maszyny i zmienne, czyli koszty użytkowania maszyny.

W skład kosztów stałych wchodzi:

amortyzacja czyli wartość odtworzeniowa, oprocentowanie kapitału zainwestowanego w maszynę, koszt przechowywania, koszt ubezpieczenia, podatek drogowy.

W skład kosztów zmiennych wchodzi:

koszty paliwa i smarów, koszty

materiałów pomocniczych (np. folia, sznurek do pras), koszty napraw, koszty robocizny.

Analizując koszty eksploatacji należy stwierdzić, że w 30-60 % są stałe i niezależne od wielkości gospodarstwa. Koszty mechanizacji w gospodarstwach 10-15 ha stanowią około 60%, ale już w gospodarstwach o powierzchni 50 ha spadają do około 40%. Koszty te można obniżyć poprzez pracę maszyn na większym areale. W niektórych rejonach trudno o powiększenie gospodarstw, ale doskonałym wyjściem jest uzupełnianie się usługami maszynowymi w ramach pomocy sąsiedzkiej. Każdy z rolników myślących poważnie o mechanizacji w swoim gospodarstwie, a nie posiadający sprzętu, powinien zakupić jedną maszynę, która w połączeniu z maszynami sąsiadów stanowić będzie jeden pełen ciąg technologiczny. Mam tu na myśli sprzęt specjalistyczny np. do sporządzania sianokiszonek, kiszonek z kukurydzy, zbioru okopowych, itp. Taka forma współpracy musi być przemyślana i zupełnie dobrowolna, gdyż tylko tak dobrana grupa rolników będzie skłonna do współpracy. Rolnik musi mieć świadomość, że kupno każdej maszyny rolniczej jaką ma na przykład nasz sąsiad (posiadający większe gospodarstwo) może doprowadzić ich gospodarstwo do bankructwa. ■■

mgr inż. Bazyli Fiłatiuk

Pomoc ARiMR na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na wsi

Przemiany polityczne i gospodarcze ostatnich lat otworzyły nowe perspektywy rozwoju kraju oparte w szczególności na gospodarce rynkowej. Niestety nie są one jednakowo korzystne dla wszystkich mieszkańców Polski. Rozwój obszarów wiejskich jest ciągle wolniejszy, niż pozostałej części kraju, co pogłębia różnicę między warunkami życia w

mieście i na wsi. Mieszkańcy wsi stanowią ponad 38% ludności kraju. Z danych powszechnego spisu rolnego z 1996 roku wynika, że prawie 11,6 mln osób, to osoby związane z rolnictwem, których dochody uzyskiwane z pracy w gospodarstwie rolnym, od kilku lat ulegają systematycznemu pogorszeniu.

W tej sytuacji działania władz państwowych, w tym Ministerstwa Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej ukierunkowane są między innymi na poprawę dochodowości i warunków życia i pracy ludności rolniczej poprzez wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju wsi i szukanie alternatywnych źródeł dochodu przez jej mieszkańców. ➔

Wdrażanie Zunifikowanego Systemu Rachunkowości Gospodarstw Rolniczych rozpoczęto w 1996 roku programem pilotażowym. Proces ten ma na celu przybliżenie polskiemu rolnikowi nie tylko to co od lat obowiązuje rolników w krajach Unii Europejskiej, ale przede wszystkim nauczyć posługiwaniem się rachunkowością w zarządzaniu gospodarstwem rolniczym.

Rachunkowość - podstawa zarządzania gospodarstwem rolniczym

Wielu rolników naszego regionu prowadzi już rachunkowość rolniczą i częściowo ją wykorzystuje w zarządzaniu, lecz dla większości jest to pojęcie obce. Dlatego też poniżej przedstawiamy podstawowe pojęcia w Zunifikowanym Systemie Rachunkowości Gospodarstw Rolniczych:

➔ Działalność operacyjna gospodarstwa rolniczego - obejmuje transakcje przynoszące przychody ze sprzedaży produkcji roślinnej, zwierzęcej i działalności ubocznej (np. usługi świadczone sprzętem gospodarstwa) jak również i za-

kupów tworzących koszty wynikające z bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolniczego (nawozy mineralne, pasze, paliwa itd.)

➔ Działalność inwestycyjna gospodarstwa rolniczego - obejmuje nabywanie i zbywanie składników majątku trwałego takich jak, np.: zakup lub sprzedaż sprzętu rolniczego, budowa budynków inwentarskich lub ich sprzedaż itp.

➔ Działalność finansowa gospodarstwa rolniczego - obejmuje wszelkie kredyty i pożyczki pobierane na cele gospodarstwa rolniczego i ich

splata bez prowizji bankowych i odsetek.

➔ Działalność prywatna - obejmuje wszelkie pozostałe działalności, które nie mają bezpośredniego związku z gospodarstwem rolniczym. Wpłaty i wypłaty w ramach tej działalności dotyczyć mogą zarobkowania poza gospodarstwem, świadczeń emerytalno-rentowych, prowadzenia wyodrębnionej działalności nierolniczej, utrzymania rodziny, utrzymania domu i innego majątku osobistego.

dok. na str 12 ➔

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa umożliwia korzystanie z pomocy przy tworzeniu nowych miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych na terenie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Jest to pomoc w formie nieoprocentowanej pożyczki o nazwie "Mała Przedsiębiorczość".

Pożyczka przeznaczona jest dla osób fizycznych lub prawnych prowadzących bądź podejmujących pozarolniczą działalność gospodarczą na przedsięwzięcia tworzące nowe stałe miejsca pracy. O pożyczkę mogą ubiegać się podmioty prowadzące działalność gospodarczą, które w momencie składania wniosku do banku zatrudniają maksymalnie 50 osób.

Pomoc Agencji może być przyznana pod warunkiem posiadania przez wnioskodawcę środków własnych w wysokości 30% kosztów przedsięwzięcia i nie może być większa niż 10 000 zł na jedno nowe miejsce pracy. Kwota pożyczki nie może przekraczać 60 000 zł dla jednego podmiotu.

Dopuszcza się możliwość przeznaczenia do 50% udzielonej pożyczki na sfinansowanie środków obrotowych potrzebnych do uruchomienia przedsięwzięcia.

Splata pożyczki musi nastąpić przed upływem 3 lat od daty jej udzielenia z możliwością uzyskania 12 miesięcznego okresu karencji. Pożyczka jest nieoprocentowana. Jedynym kosztem jest prowizja bankowa wynosząca maksymalnie 6% wartości pożyczki.

Utworzenie nowych miejsc pracy musi nastąpić po podpisaniu umowy z bankiem, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia, w którym bank stawia do dyspozycji pożyczkobiorcy ostatnią transzę pożyczki.

W przypadku tworzenia nowych miejsc pracy w miastach położonych na terenie gmin miejsko-wiejskich, co najmniej 50% nowo zatrudnionych musi na stałe zamieszkiwać na terenach wiejskich.

Pożyczkobiorca jest zobowiązany utrzymać zaplanowany stan zatrudnienia łącznie z nowo

utworzonymi miejscami pracy przez okres trwania spłaty pożyczki.

Ze środków tej pożyczki możliwe jest sfinansowanie utworzenia miejsca pracy dla osoby fizycznej rozpoczynającej pozarolniczą działalność gospodarczą tzw. samo zatrudnienie.

Ubiegający się o niniejszą pożyczkę składa w banku współpracującym z Agencją wnioski na formularzu wg wzoru określonego przez Prezesa Agencji wraz z załącznikami takimi jak: plan przedsięwzięcia zgodny z wymogami banku, zaświadczenie o nie zaleganiu z opłatami (ZUS, KRUS) i podatkami oraz inne wymagane przez bank dokumenty.

Na naszym terenie pożyczek tych udzielają:

1. Bank Gospodarki Żywnościowej SA - Biała Podlaska, ul. Narutowicza 20,

2. Prosper-Bank S.A. Oddział w Siedlcach Filia w Białej Podlaskiej, ul. Prosta 35. ■

Wybrała K.Laskowska

- ➔ **Wpłaty** - są to dopływy wszystkich środków płatniczych do kasy gospodarstwa lub na jego konto. Obejmują również otrzymane kredyty i pożyczki.
- ➔ **Wyплаты** - są to wypływy wszystkich środków płatniczych z kasy lub konta bankowego gospodarstwa. Obejmują również spłatę kredytów i pożyczki.
- ➔ **Przepływy pieniędzy** - są to wpłaty i wypłaty gospodarstwa rolniczego w określonym okresie czasu.
- ➔ **Saldo przepływu pieniędzy** - jest to różnica pomiędzy wpłatami i wypłatami gospodarstwa rolniczego.
- ➔ **[Saldo działalności operacyjnej]** - jest to różnica pomiędzy wpłatami i wypłatami odnoszącymi się do działalności operacyjnej. Powinno być zawsze dodatnie.
- ➔ **[Saldo działalności inwestycyjnej]** - jest to różnica pomiędzy wpłatami i wypłatami wynikającymi ze sprzedaży lub zakupu składników majątku trwałego. Bywa często ujemne.
- ➔ **Saldo działalności finansowej** - jest to różnica pomiędzy wpłatami i wypłatami odnoszącej się do działalności finansowej. Bywa również często ujemne.
- ➔ **Saldo działalności prywatnej** - jest to różnica pomiędzy wpłatami i wypłatami dotycząca środków pieniężnych nie związanych z gospodarstwem rolniczym.
- ➔ **Przychód gospodarstwa rolniczego** - jest to wartość sprzedanej produkcji rolniczej i usług w określonym okresie czasu, łącznie z innymi przychodami pieniężnymi mającymi związek z działalnością operacyjną w tym czasie.
- ➔ **Produkcja rolnicza** - jest to suma sprzedaży produkcji roślinnej i zwierzęcej, spożycia naturalnego (mleko, ziemniaki, żywiec wieprzowy itd.), różnica stada zwierząt na koniec i na początek roku, różnica zapasów produktów na koniec i początek roku oraz zużycie wewnętrzne produktów potencjalnie towarowych

w działalności operacyjnej (materiał siewny, sadzeniaki itd.).

- ➔ **Koszty** - jest to wartość zużytych środków produkcji i usług wraz ze świadczeniami finansowymi mającymi związek z działalnością operacyjną (np. prowizja bankowa, odsetki) gospodarstwa rolniczego w określonym okresie czasu.
- ➔ **Koszty bezpośrednie** - są kosztami, które zostały poniesione na konkretną produkcję np. pszenicy, mleka, żywca wieprzowego itp.
- ➔ **Koszty pośrednie** - to takie koszty, których nie można przypisać określonemu produktowi, np. podatek, energia elektryczna, odsetki itp.
- ➔ **Nadwyżka bezpośrednia** - jest to wartość produkcji pomniejszona o jej koszty bezpośrednie.
- ➔ **Nadwyżka bezpośrednia gospodarstwa rolniczego** - jest to suma nadwyżek bezpośrednich wytwarzanych produktów roślinnych i zwierzęcych powiększona o pozostałe przychody.
- ➔ **Wartość dodana brutto** - jest to różnica pomiędzy produkcją

rolniczą a kosztami bezpośrednimi i pośrednimi.

- ➔ **Wartość dodana netto** - jest to różnica wartości dodanej brutto pomniejszona o koszty amortyzacji.
- ➔ **Amortyzacja** - jest to roczna rata zużycia się składników majątku trwałego (np. maszyn rolniczych, budynków inwentarskich, itd.).
- ➔ **Dochód gospodarstwa rolniczego** - jest to przychód gospodarstwa rolniczego pomniejszony o wartość kosztów bezpośrednich i kosztów pośrednich.

Dochód gospodarstwa rolniczego jest opłatą za nie opłaconą pracę rolnika i jego rodziny (w tym za zarządzanie), ziemię własną i kapitał własny zaangażowany do gospodarstwa rolniczego.

Najbardziej przydatnymi kategoriami w zarządzaniu gospodarstwem rolniczym są:

saldo z działalności operacyjnej, nadwyżka bezpośrednia i wartość dodana brutto. ■

mgr inż. Kazimierz Kuć

ROLNIKU !

Zakup nawozy dziś

Firma PPHU „SYLWEK” A.Kopiś 21-580 Wisznice
Oferujemy nawozy z dostawą do gospodarstw.

Zakłady Azotowe Puławy

Mocznik	500
Saletra	380
Sól potasowa gr.	510
Salmag	410
Saletrzak	400
Saletra imp.	320
Mocznik imp.	450

Zamówienia prosimy składać
w godz. 7³⁰-15³⁰

Tel.(0 83) 378 20 21

Tel. kom. 0601 679 338

ZAPRASZAMY

„Siarkopol” Tarnobrzeg

Potafoska	450
Superfosfat prosty	410
Superfosfat pylisty	310
Fosmag	420
Wap.-magnez	340

Zakłady Chemiczne Police S.A.

Fosforan amonu	950
Polifoska 8-24-24	820
Polifoska 6-20-30	760
Polimag 5-16-24-8	740
Polimag 5-10-20-6-4	540
Polimag bezchl	750

Ceny podano w zł za tonę

Dwufazowy zbiór grochu z zastosowaniem listwy odkładającej

Trudności ze zbiorem wyległego grochu, to najczęstsza przyczyna zniechęcenia rolników do uprawy tej cennej rośliny. Czasem niekorzystny układ pogody lub błędy agrotechniczne przyczyniają się do tak silnego wylegania, że jednoetapowy zbiór kombajnem staje się niemożliwy albo powoduje znaczne straty. Od wielu lat trwają poszukiwania takiej metody zbioru, która byłaby niezawodna w każdych warunkach. Żaden ze stosowanych obecnie sposobów zbioru nie gwarantuje uniknięcia strat. Jedną z metod zasługującą na uwagę jest zastosowanie specjalnej listwy odkładającej, połączonej z kosiarką listwową, dzięki czemu wyległy łan grochu jest bardzo nisko wykoszony i równocześnie zwijany na wysokie wałki, które po dosuszeniu zbiera się z pokosów. Takie urządzenie specjalności WODR mogli dokładnie obejrzeć podczas pobytu na Ukrainie, gdzie z powodzeniem stosowane jest przez tamtejszych rolników. Na podstawie wykonanych zdjęć i rysunków rolnicy: Andrzej Ligęza i Marek Drozd z Ostrowa Lubelskiego odtworzyli urządzenie, które po zespoleniu z kosiarką listwową tzw. bezpalcową, wyposażoną w 2 listwy tnące było prezentowane jako eksponat podczas Dnia Otwartych Drzwi w Końskowoli, a następnie

zostało przetestowane podczas tegorocznych żniw na polu doświadczalnym w Pożogu II oraz na polach rolników w Ostrowie Lubelskim.

Należy stwierdzić, że okazało się ono przydatne, ponieważ w związku z dużym stopniem wylegania grochu w obu przypadkach zbiór jednofazowy kombajnem był niemożliwy do wykonania. Kosiarka dwulistwowa tnąc rośliny bardzo nisko, wręcz po ziemi, lecz pole musi być równe, bez kolein lub fałd terenowych. Rośliny grochu po wykoszeniu, dzięki zastosowanej listwie odkładającej, były formowane w wałek i odkładane za kołami ciągnika w wysoki, nastroszony pokos, łatwy do późniejszego wylócenia kombajnem. Groch był zbierany na wałki w pełnej dojrzałości i w tym samym dniu młócony kombajnem, po 2 - 3 godzinach od wykoszenia. Chodziło o to, aby przy nagłej zmianie pogody spiętrzone w wysokie wałki rośliny nie zamokły. Podczas formowania w wałki oraz w trakcie omłotu kombajnem występowały wprawdzie pewne straty nasion, jednak w obu przypadkach nie były one duże i łącznie można je ocenić na 5 - 8 % plonu. Kosiarka podczas zbioru powinna się poruszać "pod włos" w stosunku do kierunku wylegania grochu. Zachwaszczona plantacja nie ogranicza możliwości zastosowania

urządzenia, niewiele wpływa nawet na poprawę formowania wałków. Jednak rośliny powinny być dojrzałe, a słoma sucha. W przeciwnym razie ciężar wykoszonych i zalegających na listwach roślin uniemożliwia prawidłowe uformowanie wałków i równomierne, stopniowe przesuwanie ich poza urządzenie. Przy zbiorze potrzebna była pomoc dodatkowej osoby, która w razie potrzeby spychała od czasu do czasu nagromadzony pokos na pole oraz oczyszczała rozdzielacz pokosów. Dwufazowy zbiór grochu trwa dłużej niż jednofazowy zbiór kombajnem, ponadto zastosowane urządzenie wymaga jeszcze dopracowania, w związku z koniecznością oczyszczania rozdzielacza pokosów, istnieją również kłopoty na uwrociach, a stały zbiór w tym samym kierunku powoduje puste przejazdy. Jednak w porównaniu do zastosowania np. przetrząsacz - zgrabiarki lub grabi konnych w celu uformowania pokosów do późniejszego omłotu kombajnem, system ten pozwala znacznie ograniczyć straty i może być istotnym ułatwieniem przy zbiorze silnie wyległego łanu grochu. ■

*mgr Wojciech Rysak
gł. specjalista ds. produkcji
roślinnej*

Odmiany kukurydzy sprawdzamy w praktyce

P Z.D.R. w Parczewie otrzymał od Hodowli Roślin Rolniczych "Nasiona Kobierzyc" z Zakładu Nasiennictwa z Hrubieszowa pięć odmian kukurydzy. Nasiona przeznaczono na demonstrację założoną w gospodarstwie Pana Stanisława Kisiela na terenie gminy Podedwórze.

Wybraliśmy pole klasy IV a, kompleks żytni dobry, pH 5. Nawożenie obornikiem stosowano wiosną w ilości 15 ton/ha. Przedplonem była mieszanka zbożowa jara. Nawozy mineralne zastosowano zgodnie z zaleceniami Stacji Chemiczno - Rolniczej w Lublinie, fosfor 35 kg/ha,

potas 75 kg/ha uwzględniając zastosowany obornik i zawartość składników pokarmowych w nim zawartych. Nawożenie azotowe w ilości 100 kg/ha podzielono na dwa razy: pierwszą dawkę - zaraz po siewie kukurydzy, następną zaś w okresie wykształcania 6 liścia.

Kukurydzę wysiano dnia 1.05.1999r. w ilości 35 kg/ha. Mimo wczesnego siewu wschody były opóźnione ze względu na niekorzystne warunki pogodowe /niskie

temperatury/. Ożywienie wschodów nastąpiło po 10 maja.

Chwasty zwalczano preparatem Primextra 500 FW zastosowanym w dawce 5l/ha bezpośrednio po siewie kukurydzy.

Dostarczone odmiany to: **Limko FAO 240**, **Brzask FAO 250**, **Koka FAO 240**, **Cyrkon FAO 250**, **Duet FAO 280**.

Po obserwacjach w okresie wegetacji stwierdzono, że najlepsze cechy wykazała odmiana **Koka**, która przez cały okres wegetacji wzrastała najlepiej, wydała najwyższy plon zielonej masy i kolb ze wszystkich odmian oraz dojrzewała w sposób wykazujący największy udział kolb z ziarnem o dojrzałości mleczonej - woskowej w świeżej masie. Najslabiej wypadła odmiana **Cyrkon**, która do końca czerwca miała zahamowaną wegetację spowodowaną najprawdopodobniej wiosennymi chłodami. Rośliny osiągnęły wprawdzie wysokość, ale posiadały słabe ulistnienie, a w związku z tym zmniejszoną ilość zielonej masy i kolb.

Odmiana **Duet** najszybciej ze wszystkich odmian zaczęła zasychać przy niedojrzałości kolb co było spowodowane większą wrażliwością na brak opadów w sierpniu. Przyczyną tego mogło być większe zagęszczenie roślin.

Odmiana **Limko** dała plon mniejszy zielonej masy oraz posiadała najmniejszą liczbę kolb niewielkich rozmiarów.

Najbardziej zbliżone cechy do odmiany **Koka** wykazała odmiana **Brzask**. Plon zielonej masy był zadowalający, posiadała też dużą ilość kolb.

Charakterystyka

dostarczonych odmian:

KOKA FAO 240 - średniowczesny mieszaniec podwójny. Zalecany kierunek uprawy - kiszonka, charakteryzuje się wysokim współczynnikiem koncentracji energii. Odporny na wyleganie. Wrażliwy na herbicyd Titus i pokrewne stosowane

w czystej postaci i mieszkankach. Zalecana obsadza roślin na jeden ha od 90 - 100 tys.

CYRKON FAO 250 - średniopóźny mieszaniec 3-liniowy. Kierunek uprawy - kiszonka w całym kraju. Duża odporność na głównie i wyleganie łodygowe i korzeniowe. Jest tolerancyjny na środki chwastobójcze. Ma wysoki wskaźnik koncentracji energii.

DUET FAO 280 - mieszaniec pojedynczy. Kierunek uprawy to kiszonka z całych roślin w rejonach Polski południowej i środkowej. Osiąga wysokie plony kolb i wysoki plon ogólny suchej masy. Nie lubi zagęszczenia roślin w łanie. Zalecana obsadza 70- 80 tys. na 1 ha.

LIMKO FAO - 240 - średniowczesny mieszaniec 3 - liniowy. Przydatny do uprawy na ziarno, w mniejszym stopniu na CCM oraz na kiszonkę w całym kraju. Plon ziarna dość duży, struktura kolb

średnia. Masa wegetatywna roślin duża. Dobra zdrowotność roślin, mała podatność na fuzariozy i wyleganie. Jest tolerancyjny w stosunku do większości środków chwastobójczych.

BRZASK FAO 250 - średniopóźny mieszaniec 3 - liniowy zalecany do uprawy na kiszonkę w całym kraju. Podczas obserwacji rolnik przekonał się, że dobór odmian do uprawy na kiszonkę musi być bardzo staranny. Ostatecznym celem jest bowiem uzyskanie wysokiego plonu zielonej masy o dużej zawartości suchej masy i energii, której głównym źródłem są kolby. Należy więc tak dobierać odmiany kukurydzy, aby w świeżej masie był możliwie największy udział kolb z ziarnem o dojrzałości mleczonej woskowej, a wtedy wartość kiszonki jest najlepsza. []

*Krzysztof Chilczuk
Krystyna Szczesniak*

Uwaga Rolnicy

OFERUJEMY:

- Zestawy rozdrabniająco-mieszające:
- Śrutownik ssąco-tłoczący i mieszalnik 1 tona w promocyjnej cenie 5.600 zł - wydajność 1t/h
- cena urządzenia zawiera transport,
- Silosy zbożowe BIN o pojemności od 10 do 500 ton,
- Przenośniki ślimakowe,
- Przenośniki pneumatyczne (dmuchawy) do ziarna,
- Suszarnie podłogowe,
- Autokarmniki dla trzody chlewnej.

Zapraszamy

Autoryzowany Dystrybutor BIN

Agro - INSTAL

Adam Kulik

Bazanów Nowy 75

08-500 Ryki, woj. Lublin

tel. (0 81) 86 54 512, kom. 0 604 654 935

Wielu producentów warzyw z naszego regionu, zarówno zrzeszonych w grupy producenckie, (jest ich 9), jak i sprzedających swoje plony poza zrzeszeniami, współpracuje z naszym ośrodkiem. Uzyskane od rolników informacje na temat prowadzonej przez nich ochrony pozwoliły mi na poczynienie pewnych spostrzeżeń.

Jak chroniliśmy warzywa gruntowe

Mijający rok okazał się, ze względu na przebieg pogody, dość nietypowy w produkcji wielu warzyw. Uprawiano na dużą skalę: pomidory, ogórki, cebulę, marchew oraz warzywa kapustne.

Porozmawiajmy dziś o pomidorach

Plony były wyjątkowo duże. Długi okres nasłonecznienia i brak obfitych opadów, od początku lipca do połowy września, nie sprzyjały najgroźniejszej chorobie pomidorów - **zaraza ziemniaka**. Rolnicy nie mieli więc większych problemów w walce z tą chorobą. Należy jednak podkreślić, że o skuteczności ochrony pomidora w uprawie gruntowej decyduje nie liczba, lecz termin rozpoczęcia przeprowadzanych zabiegów. Nasze obserwacje wykazały, że kilkudniowe opóźnienie pierwszych zabiegów ochronnych, a co za tym idzie doprowadzenie do porażenia powierzchni rośliny do około 20 %, powodowało, że dalsza ochrona, nawet przy zastosowaniu najskuteczniejszych fungicydów, stawała się niecelowa - ze względów ekonomicznych.

Koniec maja i początek czerwca były chłodne i deszczowe, co zmusiło producentów do rozpoczęcia profilaktycznych opryskiwań już w maju i kontynuowania ich co 6 - 7 dni. Rolnicy stosowali różne fungicydy, pamiętając o zasadzie rotacji środków. Szczególnie wysokie noty uzyskały: Tattoo (2,5 l/ha), Amistar (1,2 l/ha) oraz Acrobat (2,5 kg/ha). W lipcu i sierpniu, ze względu na korzystną pogodę, zabiegi ograniczono, stosując tylko na niektórych plantacjach fungicydy kontaktowe, takie jak: Bravo 500 SC, Bravo Plus, Gwarant 500 SC.

O ile walka z zarazą ziemniaka nie sprawiała rolnikom większych trudności, to z rozpoznaniem bakteryjnej cętkowatości pomidora było

sporo kłopotów. Choroba, która w ubiegłym sezonie wystąpiła sporadycznie, w tym roku pojawiła się masowo. Producenci, źle diagnozując, stosowali środki grzybobójcze, które nie zwalczają choroby wywołanej przez bakterie. To jeszcze raz pokazuje jak ważne jest właściwe rozpoznanie choroby. Chcę tu przypomnieć, że do profilaktycznej ochrony warzyw przed bakteriozami, a więc przed chorobami wywoływanymi przez bakterie, stosuje się środki miedziowe, takie jak: Miedzian WP, Miedzian 50 WG, Champion 50 WP i Kocide 101 WP. W tym roku producenci musieli rozpocząć opryski tymi środkami już na rozsadniku. Na młode rośliny, zwłaszcza pod osłonami zaleca się stosowanie tych środków w czystej formie, bez mieszania z innymi. Po wysadzeniu roślin na pole, walkę z bakteriozami prowadzi się kompleksowo, łącząc fungicydy miedziowe z Penncozebem lub z takimi preparatami jak: Bravo Plus lub Gwarant 500 SC (2,5 l/ha).

Nasuwa się pytanie jak rozpoznać tę nową na naszym terenie chorobę. Objawy bakteryjnej cętkowatości występują na liściach, pędach, kwiatach oraz na owocach. Na liściach i pędach są to zwykle drobne brunatne i czarne plamki, często otoczone żółtą obwódką. Najczęściej średnica plam wynosi ok. 2 - 3 mm, ale w warunkach sprzyjających rozwojowi choroby (duża wilgotność i ciepło) mogą się one zlewać w duże plamy, zwłaszcza na brzegach liści. Na owocach plamy mogą występować przez cały okres ich rozwoju, poczynając od małych zawiązków, aż do owoców w pełni dojrzałych. Plamy na owocach mają zabarwienie brązowe lub czarne i przypominają "upstrzenia" przez muchy.

Inną, bardzo groźną chorobą pomidora jest rak bakteryjny, ale na

szczęście w naszym rejonie nie ma na razie sygnałów o jej występowaniu. Wystąpiła natomiast, jak co roku alternarioza pomidora, której charakterystycznym objawem są plamki z koncentrycznymi pierścieniami, występujące na liściach i pędach. Najlepszą ochroną przed tą chorobą jest stosowanie Amistaru 250 SC (1,2 l/ha) przemienne z preparatem Bravo Plus lub Gwarant 500 SC (2,5 l/ha). O tym jak przebiegała ochrona pozostałych warzyw napiszę w następnym artykule.

mgr inż. Halina Żelazowska

Rolnicza Spółdzielnia Produkcijna 58-100 Świdnica ul. Kraszewicka 45/47

Sprzedam maszyny rolnicze:

Kombajn Biozon z sieczkarnią rok 1988, Świdnica tel. 074-852-05-75
Sieczkarnia samobieżna E-281 C do zbioru trawy, zielonek, kukurydzy z 3 przystawkami nowa,

Świdnica tel. 074-852-05-75

RADIO LUBLIN
Magazyn Rolniczy:

„Wieści”

od poniedziałku do soboty godz. 5:30-6:00

Radio Lublin można odbierać w zakresie: 103,4 Mhz na pasmach UKF

Radio Plus
dla rolników

od poniedziałku do piątku o godz. 6:24

Radio Plus można odbierać w zakresie: 87,9 MHz na pasmach UKF

Ogólne zasady zwalczania chorób i szkodników łodyg i liści ziemniaka

Obecnie istnieje duże nasilenie występowania chorób i szkodników łodyg i liści ziemniaka co niekorzystnie wpływa na wartość handlową towaru oraz powoduje duże straty przy ich przechowywaniu. Dlatego należy przestrzegać kilku zasad, które w istotnym stopniu wpływają na zdrowotność ziemniaków.

Uprawa odmian odpornych

Poszczególne odmiany ziemniaków odznaczają się różną odpornością na określone choroby, a nawet szkodniki. Prawie wszystkie uprawiane u nas odmiany są odporne na raka ziemniaczanego / poza agresywnymi biotypami raka / , niektóre - na zarazę ziemniaka, parch zwykły, poszczególne wirusy. Istnieją też odmiany odporne na mątwika ziemniaczanego.

Zdrowe sadzeniaki

Zdrowe rośliny mogą wyrosnąć tylko ze zdrowych kłębów. Kłęby przeznaczone na sadzeniaki powinny być po zbiorze obsuszone, schłodzone i posortowane. Tylko zdrowe kłęby przeznacza się do przechowywania. Przechowalnie przed wniesieniem ziemniaków powinny być zdezynfekowane. W zimie kopce i przechowalnie trzeba

kontrolować; należy je przewietrzać i utrzymywać wewnątrz ich właściwą temperaturę /2-8 °C w zależności od przeznaczenia/. Na wiosnę sadzeniaki powinny być przebrane i posortowane ponownie, aby tylko zdrowe zostały użyte do sadzenia. Sadzeniaków nie należy krajać. Ponieważ ziemniaki z biegiem czasu ulegają degradacji, należy co kilka lat zmieniać materiał sadzeniakowy. ➔

Nowe herbicydy w ochronie zbóż - Huzar i Sekator

Herbicydy te prezentowane były na konferencji prasowej firmy AgrEvo, która odbyła się w Warszawie. Uczestniczyli w niej między innymi: prezes firmy - H. Glaser, szef marketingu dr D. Przeradzki, prof. K. Adamczewski - IOR Poznań, prof. J. Rola - IUNG Oddział Wrocław, G. Skrzypczak - AR Poznań oraz specjaliści ODR zajmujący się problematyką zbożową.

W bieżącym roku te preparaty po okresie koniecznych badań będą dostępne w sieci dystrybucyjnej na terenie naszego kraju. Huzar i Sekator spełniają wymogi nowoczesnych technologii uprawy zbóż warunkujących wysokie plony.

HUZAR 05 WG - przeznaczony jest do zwalczania chwastów w uprawie zbóż ozimych. Jest herbicydem selektywnym, bezpiecznym dla zbóż zawierającym substancję chroniącą uprawy zbożowe.

Skutecznie zwalcza chwasty jednoliścienne, takie jak: miotła zbożowa, życice, wiechlina, paluszki, oraz chwasty dwuliścienne

takie jak: przytulia czepna, chwasty rumianowate, osrożeń, gwiazdnica, rzodkiew świrzepa, samosiewy rzepaku i inne krzyżowe.

Najbardziej optymalny termin stosowania herbicydu to okres od wiosennego rozpoczęcia vegetacji zbóż do fazy krzewienia. **Huzar** stosuje się w dawce **150- 200 g/ha**. Występujące chłody przed zabiegiem lub po zabiegu oraz opady deszczu później niż dwie godziny po wykonaniu zabiegu nie wpływają na jego skuteczność.

Zwalczanie chwastów w okresie jesiennym nie zawsze jest możliwe ze względu np. na opóźnione siewy, wtedy jest celowe stosowanie herbicydów wiosną. **Huzar** doskonale nadaje się do wiosennego zwalczania miotły zbożowej i chwastów dwuliściennych, w tym przytulii czepnej.

SEKATOR 6,25 WG - przeznaczony jest do zwalczania chwastów dwuliściennych w uprawach zbóż jarych i ozimych. Zwalcza ponad 30 gatunków chwastów zwłaszcza: przytulię czepną, chwasty rumianowate,

ostrożeń polny, gwiazdnicę pospolitą, rzodkiew świrzepę i inne rośliny z rodziny krzyżowych. Preparat powoduje zamieranie chwastów nie uszkadzając zbóż.

W zbożach ozimych **Sekator** należy stosować wiosną od momentu rozpoczęcia vegetacji do końca fazy krzewienia rośliny uprawnej w dawce 300 g/ha. Natomiast w zbożach jarych (z wyjątkiem owsa) od fazy 2-3 liści do końca krzewienia, w dawce od 200-300 g/ha w zależności od rodzaju i stopnia zachwaszczenia.

Sekator może być zastosowany wcześniej niż większość innych herbicydów zbożowych, ponieważ niskie temperatury przed i po zabiegu nie wpływają na jego skuteczność. Po zastosowaniu preparatu mimo, że działa od momentu zastosowania, to całkowite obumaranie chwastów następuje po okresie 4-6 tygodni, chociaż pierwsze objawy żółknięcia chwastów można zaobserwować po 5-7 dniach od wykonania zabiegu.

Preparaty **Huzar** i **Sekator** są w formie mikrogranulatów szybko rozpuszczających się w wodzie, dlatego sporządzanie cieczy roboczej jest łatwe i bezpieczne. ■

mgr inż. Kazimiera Kuresza

Przygotowanie pola

Pole pod ziemniaki powinno być przygotowane starannie, zabezpieczające wodę, dobrą strukturę gleby oraz dostatek wszystkich składników pokarmowych. Uprawa roli i nawożenie obornikiem oraz nawozami mineralnymi powinno być właściwe i terminowe.

Zmianowanie

Na ogół nie należy uprawiać ziemniaków na tym samym polu częściej niż co 3 - 4 lata, a w pewnych wypadkach /np. występowanie raka ziemniaczanego, mątwika ziemniaczanego / co 4 - 5 lat lub nawet rzadziej.

Sadzenie

Ziemniaki trzeba sadzić możliwie wcześniej, ale w ogrzaną glebę, której temperatura na głębokości 10 cm wynosi 5 -6 °C.

Pielęgnowanie ziemniaków

Pielęgnacja powinna polegać na odpowiednim obsypywaniu ziemniaków, niszczeniu skorupy na powierzchni gleby i chwastów. Niszczenie chwastów i samosiewów jest niezbędne, gdyż mogą one być roślinami żywicielskimi szkodników i chorób zagrażających plantacjom. Należy również wystrzegać się kalczenia kłębów przy zabiegach pielęgnacyjnych. Nieodzownym elementem pielęgnacji plantacji jest ochrona chemiczna przed chorobami i szkodnikami.

Dezynsekcja gleby

Chemiczną dezynsekcję przeprowadza się w razie silnych pojawów szkodników glebowych: pędraków, drutowców, rolnic.

Usuwanie z pól i niszczenie resztek po zbiorze ziemniaków

Po zbiorze ziemniaków, a czasem przed zbiorem usunąć należy resztki łęcin. Nie można przetrzącać ich również do przykrywania kopców, czy jako komponent kompostowy. ■

mgr inż. Benedykt Lipiński

Szansa dla polskich rolników

- rolnictwo ekologiczne

Rolnictwo ekologiczne, określane również jako biologiczne lub organiczne to gospodarowanie w zgodzie z przyrodą. Udowadnia ono, że nowoczesność i postęp nie musi oznaczać niszczenia krajobrazu, zanieczyszczenia wód, obniżania żyzności gleb, pogarszania zdrowia ludzi i zwierząt oraz marnotrawstwa nieodnawialnych zasobów przyrody. Zamiast nawozów sztucznych stosuje się wyłącznie nawozy naturalne- obornik, gnojówkę, komposty, nawozy zielone oraz minerały występujące w przyrodzie, a w miejsce syntetycznych pestycydów wprowadza się metody zapobiegawczej ochrony roślin oraz środki biologiczne.

Gospodarowanie metodami ekologicznymi zapewnia:

- trwałą żyzność gleby
- zdrowotność zwierząt
- wysoką jakość produktów rolnych

System rolnictwa ekologicznego jest regulowany w skali europejskiej przepisami Unii Europejskiej, zaś w skali światowej ruchy na rzecz rolnictwa ekologicznego koordynuje Międzynarodowa Federacja Rolnictwa Ekologicznego - IFOAM.

W Polsce rolnicy produkujący metodami ekologicznymi są skupieni w Stowarzyszeniu Producentów Żywności Ekologicznej EKOLAND z siedzibą w Przysieku k/Torunia, 87-134 Zławieś Wielka, tel. (0 56) 678 19 15. Dokładnych informacji udziela również Ośrodek Informacyjny Rolnictwa Ekologicznego Stowarzyszenia EKOLAND w Warszawie, ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, tel. (0 22) 843 79 04. Atestacją gospodarstw ekologicznych zajmują się:

- AgroBioTest, ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, tel. (0 22) 843 90 63
- Polskie Towarzystwo Rolnictwa

Ekologicznego, Szerokie
26, 20-050 Lublin, tel. (0 81) 502 08 59

- Bioekspert s.c., ul. Grójecka 109, 00-120 Warszawa.

W momencie, kiedy podejmujemy decyzję o prowadzeniu gospodarstwa ekologicznego, pierwszym naszym krokiem powinno być złożenie do jednego z wyżej wymienionych stowarzyszeń wniosku o przedstawienie obecnych metod gospodarowania na ekologiczne. Okres ten wynosi dwa lata, a w przypadku, gdy dotychczasowy sposób gospodarowania był bliski metodom ekologicznym, atestujące stowarzyszenie może skrócić ten okres o połowę. Cała produkcja zmienia się, wdrażane są technologie ekologiczne. W czasie przedstawiania powinny być spełnione wszystkie wymagania postawione przez atestujące stowarzyszenie, m. in. zaplanowanie właściwych płodozmianów, poznanie i zastosowanie w praktyce zasad gospodarki nawozowej, uprawy roli oraz wszystkich wymogów gospodarowania ekologicznego.

W Polsce istnieją duże szanse za interesowania produkcją metodami ekologicznymi. Przemawia za tym niewielkie zanieczyszczenie środowiska, a także konieczność poszukiwania przez mieszkańców terenów wiejskich nowych źródeł dochodów. Jednak rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce może napotykać wiele barier organizacyjnych, prawnych, psychologicznych i rynkowych. Od skuteczności ich usuwania w dużej mierze będą zależały możliwości rozwoju ekologicznego sposobu gospodarowania w naszym rolnictwie, promocji żywności ekologicznej oraz stworzenia dobrze zorganizowanego systemu zbytu produktów ekologicznych na rynku krajowym i zagranicznym. ■

mgr inż. Agnieszka Skipska
asystent ds. agroturystyki i ekologii

Może strączkowe w mieszankach

O korzyściach z uprawy roślin strączkowych nie należy zapewne nikogo przekonywać. Spełniają one bardzo ważną rolę ochronną w środowisku glebowym. Rośliny strączkowe są dobrymi przedplonami dla roślin następczych. Wiążąc wolny azot z powietrza, dzięki współżyciu z bakteriami korzeniowymi, rośliny te w zasadzie są samowystarczalne pod względem zapotrzebowania na ten składnik. Tylko niektóre gatunki reagują pozytywnie na nawożenie azotem mineralnym zaraz po wschodach, kiedy brodawki korzeniowe nie są jeszcze rozwinięte. Nadmiar azotu rośliny strączkowe wydzielają do gleby. Biorą udział w tworzeniu gruzelkowej struktury gleby poprzez transportowanie wapnia z głębszych warstw za pośrednictwem dobrze rozwiniętych korzeni. Wywierają poza tym korzystny wpływ na właściwości fitosanitarne gleby.

Rośliny strączkowe są jednym z największych źródeł białka paszowego, które można wyprodukować w gospodarstwie; to najtańsza pasza wysoko-białkowa. Nasiona strączkowych, do których należą: bobik, groch, peluska, łubin żółty, łubin wąskolistny, łubin biały, zawierają 2-4 - krotnie więcej białka o większej wartości biologicznej i korzystniejszym składzie aminokwasowym w porównaniu do zbóż.

Biorąc pod uwagę zmieniające się ekonomiczne warunki gospodarowania - wzrost ceny chemicznych środków ochrony roślin i nawozów mineralnych godna polecenia jest uprawa mieszanek roślin strączkowych ze zbożami jarymi. Nasiona ich stanowią doskonały surowiec do produkcji paszy treściwej dla trzody chlewnej. W uprawach takich lepiej wykorzystywane są warunki siedliskowe, co umożliwia stosowanie mniejszych dawek nawozów mineralnych niż pod zboża i rośliny strączkowe w czystym siewie. Ponadto w mieszankach następuje ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób i szkodników, zmniejsza się również wyleganie. Uprawa mieszanek łagodzi skutki częstej uprawy zbóż w płodozmianach zbożowych. Mieszanki należy siał na glebach klas od I do V, zaliczanych do kompleksów przydatności rolniczej: 2, 4-6,

8-10. W jej skład nie powinno wchodzić zboże uprawiane jako przedplon.

Na uzyskanie korzystnych efektów uprawy mieszanek strączkowo - zbożowych duży wpływ ma:

- **umiejętny dobór komponentów.** Powinny mieć podobne wymagania klimatyczno - glebowe, zbliżony termin dojrzewania, podobną wysokość oraz małą konkurencyjność względem siebie. Dojrzewanie komponentów jest wówczas równoczesne i ułatwia ustalenie terminu zbioru;

- **skład mieszanek roślin strączkowych ze zbożami jarymi** należy dobierać biorąc pod uwagę warunki konkretnego gospodarstwa;

- **właściwe przygotowana rola** pod zasiew mieszanek strączkowo - zbożowych to powierzchnia pola starannie wyrównana i wolna od chwastów.

- **Odczyn gleby** jest niezmiernie ważnym czynnikiem plonotwórczym. Na polach o pH niższym od 5,5-bezpośrednio po zbiorze przedplonu należy zastosować nawozy wapniowe. W przypadku niskiej zawartości magnezu stosujemy odpowiednio wapno magnezowe. Nawozy fosforowe stosujemy w ilościach (20-60 P_2O_5 kg/ha), potasowe (50-80 K_2O kg/ha). Azot pod mieszanki z dużym udziałem roślin strączkowych stosujemy przedsięwnie w ilości (30-40 N kg/ha), natomiast z przewagą zbóż należy stosować wyższe dawki : (50-60 N kg/ha); 2/3 dawki przedsięwnie, a 1/3 pogłównie w fazie strzelania w źdźbło zbóż.

Termin siewu powinien być jak najwcześniejszy i przypadać w okresie siewu owsa, co korzystnie wpłynie na wielkość plonu i na zharmonizowanie dojrzewania roślin wysiewanych w mieszance.

Nasiona przed siewem należy starannie zaprawić. Ilość wysiewu ustala się oddzielnie dla każdego komponentu i po sporządzeniu mieszanki przeprowadza się próbę kręconą siewnika. Głębokość siewu powinna być pośrednia, między głębokością

wymaganą dla zbóż i roślin strączkowych. Optymalna rozstawa rzędów wynosi 12-15 cm.

Mieszanki są mniej zachwaszczane niż rośliny strączkowe w czystym siewie. Pozwala to na zmniejszenie lub całkowite zaniechanie stosowania herbicydów. Rośliny strączkowe uprawiane w mieszance ze zbożami są mniej porażane przez choroby i jest na ogół mniejsze występowanie szkodników. W razie konieczności ochrony plantacji środkami chemicznymi należy zastosować oprysk (wg zaleceń Instytutu Ochrony Roślin). Zbiór wykonuje się wówczas, gdy dojrzeje komponent najpóźniej dojrzewający. Prawdopodobnie dobrane składniki umożliwiają wykonanie zbioru kombajnem. Ważne jest właściwe jego ustawienie, gdyż zboża wymagają innych niż strączkowe parametrów pracy kombajnu. Nasiona mieszanki po zbiorze w razie potrzeby należy natychmiast doczyścić i dosuszyć do wilgotności 14%.

Ze względu na zawartość w nasionach roślin strączkowych tzw. związków antyżywnościowych nie mogą one być skarmiane w dowolnych ilościach lecz odpowiednio dawkowane.

Na terenie gminy Leśna Podlaska, jednym z rolników uprawiających mieszanki roślin strączkowych ze zbożami jest pan Adam Spychel z Kol. Witulin. Od dwóch lat uprawia groch odmiany Piast w mieszance z jęczmieniem jarym odmiany Nagrad i owsem odmiany Santor. Na gruntach klasy IVa - IVb o pH 5,8 - 6,0, wysiewając 65 kg grochu, 80 kg owsa i 30 kg jęczmienia uzyskuje plony w granicach 5t/ha i bardzo dobre stanowisko pod uprawę pszenicy ozimej. Zebrana mieszanka stanowi komponent do sporządzania pełnoporcjowej paszy w żywieniu tuczników i ma poważny wpływ na obniżenie kosztów produkcji żywca wieprzowego.

Coraz większa liczba rolników interesuje się przedstawionym tematem i chęcią wprowadzenia do uprawy w swoich gospodarstwach. Zapraszamy do współpracy.

Danuta Karmasz
PZDR Biała Podlaska

Informacje rynkowe

Notowania cen targowiskowych sporządzone przez Oddział WODR w Grabanowie

(Ceny w zł za jednostkę)

L P	Wyszczegół -nienie	J.M	Wisznice 06.03.2000 poniedziałek	Parczew 07.03.2000 wtorek	Piszczac 08.03.2000 środa	Radzyń Podlaski 08.03.2000 środa	Biała Podlaska 09.03.2000 czwartek	Łuków 09.03.2000 czwartek	Międzyrzec Podlaski 09.03.2000 czwartek
1	Pszenica	dt	-	-	50-55	52-54	55-60	55	50-55
2	Pszenżyto	dt	46-47	43-45	-	47-48	46	-	46
3	Zyto	dt	-	-	40	40-42	-	42	42
4	Owies	dt	40	-	42-44	42	43-45	40-45	42
5	Owies bezłuskowy	dt	-	-	-	-	75	-	-
6	Jęczmień	dt	60	50	-	52-53	55-60	53-55	50
7	Mieszanka zbożowa	dt	45-47	42-45	43-45	44-47	46-48	-	47
8	Ziemniaki	dt	50	-	40	-	45-50	40	-
9	Prosięta 10-15 kg	para	110-120	-	120-130	125-140	-	120	120-140
10	Prosięta pow. 15 kg	para	150-160	120-130	140-150	150-165	150	150-170	160
11	Jaja	szt.	0.30-0.33	0.30-0.33	0.30-0.32	0.25-0.36	0.28-0.32	0.30-0.35	0.28-0.32
12	Jabłka	kg	1.20-2.20	1.40-1.90	1.30-2.20	1.20-2.20	1.00-2.50	-	1.60-2.50
13	Gruszki	kg	-	-	-	-	4.00	-	3.50
14	Cebula	kg	0.70-0.80	0.70-1.00	0.60-0.80	0.60-0.80	0.80-1.00	0.80	0.70
15	Czosnek	kg	-	-	-	-	7.00-8.00	-	-
16	Czosnek	gł.	0.30-0.50	0.50-0.80	0.40-0.50	-	-	0.40	-
17	Kapusta biała	szt.	-	-	1.00-2.00	-	-	-	-
18	Kapusta	kg	0.80-1.00	0.80-1.00	-	0.70	0.80-0.90	1.00	0.80
19	Kapusta pekińska	kg	-	-	-	-	2.00-2.50	2.00	-
20	Kapusta kiszona	kg	-	1.70-2.00	-	-	1.60-1.80	-	-
21	Ogórki	kg	-	-	-	-	8.00-8.50	10.00	-
22	Ogórki kiszone	kg	-	2.20	-	-	2.00	-	-
23	Pomidory	kg	-	8.00	-	-	8.00	6.50	-
24	Pieczarki	kg	-	5.00	-	-	4.00-4.50	4.00-5.00	5.00
25	Papryka	kg	-	-	-	-	13.00-16.00	16.00	-
26	Marchew	kg	0.70-0.80	0.80-1.00	0.60-0.80	0.70-0.80	1.00	0.80	0.70
27	Pietruszka	kg	2.00-2.20	1.80-2.60	-	2.00	2.50-3.50	-	2.20-2.50
28	Miód	kg	11.00-15.00	11.00-14.00	12.00-14.00	-	13.00-15.00	14.00	-
29	Buraki czerwone	kg	0.60-0.70	0.80-1.00	0.80-1.00	0.80	1.00	0.80	-
30	Seler	kg	-	2.50	-	2.00-2.50	3.00	2.00	2.00-2.50
31	Rzodkiewka	pęk	-	-	-	-	-	2.00	-
32	Por	kg	-	2.50-3.00	-	2.00	3.50-3.60	2.00	2.00-2.50
33	Ziemniaki	kg	-	-	-	-	-	-	0.60
34	Mak	kg	6.00	-	-	-	-	-	-
35	Orzech włoski	kg	3.00-3.50	4.00-4.80	-	-	-	-	-
36	Orzechy laskowe	kg	8.00-10.00	-	-	-	-	-	-
37	Pestka dyni	kg	4.80-5.00	-	-	-	-	-	-

Wisznice:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt średnia
Parczew:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt średni
Piszczac:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt mały
Radzyń Podl:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt mały
Biała Podl:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt średni
Łuków:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt średni
Międzyrzec Podl.:	zboża	prosięta	podaż mała	popyt średni
		Prosięta	podaż średnia	popyt średni

Ceny gruntów ornych dla województw w IV kwartale 1999r., wg GUS

Lp.	Województw O	Ceny gruntów ornych w złotych za hektar			
		Grunty ogółem	Grunty dobre Kl. I i II	Grunty średnie Kl. III i IV	Grunty słabe Kl. V i IV
1	dolnośląskie	3 787	4606	4016	2740
2	kujawsko-pomorskie	5 175	7564	5336	2624
3	lubelskie	4 036	5 773	4 171	2 164
4	lubuskie	2 732	3 610	2 808	1 778
5	łódzkie	3 950	5 635	4 113	2 103
6	małopolskie	6 785	8 504	7 638	4 214
7	mazowieckie	4 492	6 873	4 361	2 242
8	opolskie	5 947	7 929	6 175	3 736
9	podkarpackie	3 217	4 692	3 198	1 762
10	podlaskie	4 221	6 634	3 975	2 053
11	pomorskie	3 307	4 087	3 226	2 609
12	śląskie	3 970	5 544	4 198	2 168
13	świętokrzyskie	4 962	6 991	5 071	2 823
14	warmińsko-mazurskie	3 086	4 453	3 081	1 725
15	wielkopolskie	5 398	7 594	5 582	3 018
16	zachodnio-pomorskie	2 956	3 905	2 833	2 129
	Polska	4 445	6 282	4 555	2 498

Ceny z targowisk w Polsce w okresie 14.02.2000-19.02.2000r.

Lp.	Województwo	Targowisko	Pszenica zł/dt	Zyto zł/dt	Jęczmień zł/dt	Ziemniaki zł/dt	Prosięta zł/parę	Cebula zł/kg
1.	Dolnośląskie	Jelenia Góra	50	35	45	60	140	1.00
2.	Kujawsko-Pomorskie	Gostynin	50	45	53	60	160	0.70
3.	Łódzkie	Opoczno	60	40	50	50	140	1.00
4.	Lubelskie	Biała Podlaska	55	-	60	40	115	1.00
5.	Lubelskie	Biłgoraj	51	-	50	50	150	0.95
6.	Lubelskie	Chełm	50	-	48	45	120	1.00
7.	Lubelskie	Markuszów	54	42	-	50	150	1.00
8.	Lubelskie	Międzyrzec Podlaski	52	41	54	41	135	0.75
9.	Lubelskie	Ryki	52	42	52	55	145	0.80
10.	Lubelskie	Urszulin	50	40	50	-	95	1.00
11.	Lubelskie	Zwódne	50	-	-	55	135	0.70
12.	Lubuskie	Drezdenko	58	40	48	100	150	1.20
13.	Małopolskie	Limanowa	60	40	55	65	180	1.00
14.	Mazowieckie	Siedlce	57	40	55	50	160	0.90
15.	Mazowieckie	Sokolów Podlaski	50	40	48	50	150	1.00
16.	Opolskie	Nysa	-	-	-	70	160	0.80
17.	Podkarpackie	Mielec	57	44	54	50	165	1.00
18.	Podlaskie	Sokoły	55	43	57	-	170	-
19.	Podlaskie	Suwałki	55	40	53	50	140	1.20
20.	Pomorskie	Wojherowo	54	43	50	70	135	1.10
21.	Śląskie	Zywiec	56	46	54	70	240	1.00
22.	Świętokrzyskie	Klimontów	48	43	49	53	120	1.00
23.	Warmińsko-Mazurskie	Orneta	53	-	58	60	110	0.90
24.	Wielkopolskie	Rowicz	56	42	54	90	150	0.80
25.	Zachodnio-Pomorskie	Sławno	52	-	-	65	135	1.00

**Prognoza cen określona przez zespół ekspertów na posiedzeniu
w dniu 15 grudnia 1999 r.**

Wyszczególnienie	Ceny w listopadzie 1999 r. ^{a)}	Prognozowane ceny		Roczny wskaźnik zmian (%)	
		Marzec 2000 r.	Czerwiec 2000 r.	III 1999 r. = 100	VI 1999 r. = 100
Pszenica ogółem (zł/dt)	44,55	47-50	49-52	113-120	111-118
Pszenica paszowa (zł/dt)	-	44-47	46-49	112-120	105-112
Pszenica konsumpcyjna (zł/dt) ^{b)}	48,50	49-52	52-55	112-118	109-116
Zyto (zł/dt)	32,45	33-35	34-36	117-124	119-126
Zywiec wieprzowy (zł/kg)	3,52	3,30-3,50	3,40-3,60	117-124	122-129
Bydło ogółem (zł/kg)	2,55	2,70-2,80	2,70-2,90	102-105	106-114
Młode bydło rzeźne (zł/kg)	2,88	3,00-3,10	3,00-3,20	104-108	106-113
Mleko surowe (zł/hl)	67,98	68-71	63-65	113-118	109-113
Masło w blokach (zł/kg)	9,44	10,00-10,50	9,10-9,60	141-148	129-136
Mleko odtłuszczone w proszku (zł/kg)	6,32	7,00-7,50	6,50-7,00	137-147	129-139

a) Ceny GUS – masło i mleko w proszku ceny z października 1999 r.

b) Dotyczy przewidywanych cen w transakcjach giełdowych.

Uwaga: prezentowana prognoza cen podstawowych produktów rolniczych uwzględnia aktualny stan wiedzy o czynnikach kształtujących sytuację rynkową w odniesieniu do tych produktów. Agencja Rynku Rolnego nie ponosi odpowiedzialności za decyzje podjęte w oparciu o prognozę.

Na podstawie Biuletynu Informacyjnego Agencji Rynku Rolnego Nr 1 (103), styczeń 2000. ISSN 1233-2437

**Ceny zboża na wybranych
giełdach towarowych w Polsce i na
Świecie, zł/t**

Produkt	Kraj/Miasto	Cena w zł/t	
		17.01	14.02
Pszenica			
Konsumpcyjna	Warszawa	-	531,50
Konsumpcyjna	Łódź	526,00	525,00
Konsumpcyjna	Lublin	-	534,42
Paszowa	Poznań	-	505,00
Paszowa	Łódź	-	525,00
Durum	USA	609,30	615,70
Miękka, 11%	Francja	499,2	496,3
Konsumpcyjna	Niemcy	582,9	591,5
Paszowa	Ukraina	298,8	382,1
Jęczmień			
Paszowy(kraj)	Łódź	530,0	505,0
Paszowy(imp.)	Łódź	-	460,0
Paszowy	Francja	510,3	502,6
Żyto			
Konsumpcyjna	Warszawa	424,5*	359,73*
Konsumpcyjna	Olsztyn	402,22*	358,43*
Konsum. (imp.)	Leszno	-	420,0
Konsum. (imp.)	Łódź	359,0*	-

**Ceny wieprzowiny i wołowiny na
wybranych giełdach i rynkach
hurtowych w Polsce i na Świecie w zł/kg.**

Wyszczególnienie	Giełda	Cena w zł/kg	
		17.01	14.02
Wieprzowina			
Półtusze na kraj świeże	Gdańsk	5,00	4,50
Półtusze mrożone kl. E, U i R	Lublin	3,03	2,95*
Półtusze kl. E U i R	Warszawa	3,23	3,50
Półtusze kl. E	Berlin	5,51-6,46	6,06-7,0
Półtusze kl. U	Berlin	5,19-5,51	5,75-6,06
Półtusze	Słowacja	6,17-7,66	5,84-7,5
Mięso wieprzowe kl. II	Rosja- okręg centralny	4,00-7,15	-
Wołowina			
Ćwierci wołowe	Berlin	7,63- 15,88	8,36- 16,09
Ćwierci wołowe (świeże)	Gdańsk	5,15	5,30

*- cena minimalna

Źródło FAMMU/FAPA, KRIR

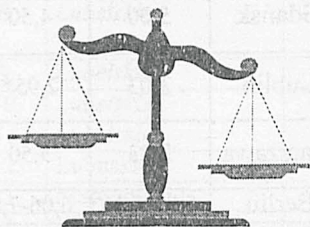
Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego.

ZBOŻA

REJON PUNKT SKUPU	PSZENICA GLUTENOWA	PSZENICA OGÓLNOUŻYTKOWA	JĘCZMIEN	ŻYTO
Biała Podlaska				
PPHW Wola –Pasze Spółka z o.o		50,00	45,00	
Młyn Biała Podl.				40,00
Łuków				
PZM Spółka z o. o Łuków		50,00-53,00		
Parczew				
Młyn Gospodarczy Parczew		53,00		40,00
Radzyń Podlaski				
Młyn Gosp. Komarówka Podl.				42,00
Młyn Twarowski Radzyń Podl.		50,00		
PPP BACUTIL Bedlno		50,00	47,00	
Gorzelnia Suchowola				42,00
Młyn Plon		48,00-50,00		

ŻYWIEC WIEPRZOWY I WOŁOWY

REJON PUNKT SKUPU	ZYWIEC WIEPRZOWY			ZYWIEC WOŁOWY			
	TUCZNIKI		MACIORY	BUHAJE		JAŁÓWKI	KROWY
	KL I	KL II		KL I	KL II		
Biała Podlaska							
PPH „Felix” Rossosz	2,90	2,80	1,60	2,90-3,30		2,70	1,70
Parczew							
Parczew-ZM „ŁMEAT” Łuków	2,70-3,00		2,20-2,40	3,00-3,30		2,70	1,60-1,90
Radzyń Podlaski							
Masarnia-Ubojnia ZEMAT s.c. Wołyn	3,00		2,20	3,00-3,10		2,70-2,80	
Łuków							
ZM Łuków	2,70-3,00		2,00-2,30	3,1		2,70	1,90

DROŻSZE KREDYTY
ROLNICZE

Z dniem 24 lutego podniesiono zostało oprocentowanie kredytów rolniczych z dopłatami ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Oprocentowanie tych kredytów uzależnione jest od stopy redyskonta weksli.

W związku ze wzrostem stopy redyskonta weksli z 19% na 20% oprocentowanie kredytów na

inwestycje w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach oraz na tworzenie nowych miejsc pracy aktualnie wynosi 11,5 - 12,5% (dotychczas 10,93 - 11,88%). Oprocentowanie kredytów na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego przez Młodych Rolników oraz na zakup ziemi aktualnie wynosi 5% (dotychczas 4,75%). Oprocentowanie kredytów objętych

programami branżowymi aktualnie wynosi 5,75 - 6,25% (dotychczas 5,46 - 5,94%).

Zwiększyło się również oprocentowanie kredytów na zakup środków obrotowych do produkcji rolnej - popularnie zwanych nawozowymi z 7,6% do 8% oraz kredytów skupowych z 13,3% do 14%.

Alina Żurkowska

Rozpoczęto badania opryskiwaczy

W numerze styczniowym, w artykule Delegatury WIOR w Białej Podlaskiej przedstawiliśmy czytelnikom w zarysie aktualny stan prac związanych z przygotowaniem do obowiązkowego badania opryskiwaczy zarówno polowych jak i sadowniczych. Pozwolenie na ich badanie uzyskały: Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Ciciborze Dużym - powiat Biała Podlaska i Marian Jędrzejewski zam. Parczew ul. Działkowa 10 powiat Parczew. W obu jednostkach organizacyjnych będzie można przeprowadzić badanie zarówno opryskiwaczy polowych jak i sadowniczych.

Z uwagi na to, że badanie będzie płatne i w interesie rolnika jest uzyskanie atestu już podczas pierwszego badania opryskiwacza w kolejnych dwóch numerach "Doradztwa Rolniczego" przedstawimy szczegółowe wymagania stawiane atestowanym opryskiwaczom co jest zapisane w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 12 lutego 1999 r. (Dz.U. Nr 20 poz. 175) w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania badań sprzętu do stosowania środków ochrony roślin.

Przygotowanie opryskiwacza do kontroli

Aby już za pierwszym razem uzyskać znak kontrolny, konieczne jest właściwe jego przygotowanie. Tylko w ten sposób można zaoszczędzić czas i pieniądze.

Warunkiem podstawowym przystąpienia do badania jest wymycie opryskiwacza. Do badania nie będzie dopuszczony opryskiwacz z resztkami cieczy roboczej. Kontrolowany może być wyłącznie sprzęt dobrze umyty i wypełniony w 2/3 czystą wodą. Użyta do badań woda jest zbierana i wpompowywana z powrotem do zbiornika opryskiwacza. Unika się w ten sposób wypadkowego przeniknięcia resztek po środkach chemicznych do ziemi lub

do kanalizacji.

Zaleca się stosowanie preparatów do mycia opryskiwaczy, które posiadałyby jednocześnie właściwości myjące, neutralizujące i antykorozyjne.

STAN OGÓLNY

Stosowane wymogi

- Opryskiwacz musi posiadać: kompletne i prawidłowe zamocowanie zabezpieczeń, osłon części wirujących, pewne mocowanie sprzętu na układzie zawieszenia ciągnika lub połączenia maszyny z ciągnikiem (sworznie, zaczepy, dyszel).
- Podzespoły i części sprzętu nie mogą być zużyte w stopniu rzucającym na jakość wykonywanych zabiegów, bezpieczeństwo dla operatora i środowiska (węże cieczowe, węże hydrauliczne, zbiornik, połączenia mechaniczne, zawory, korpusy rozpylaczy, układ jezdy).
- Zbiornik nie może posiadać pęknięć i nie może przeciekać, a pokrywa musi szczelnie przylegać do otworu wlewowego zbiornika.
- Sprzęt musi być czysty, bez skupisk osadu po środkach ochrony roślin oraz bez znacznych ognisk korozji.
- Opryskiwacz nie może być uszkodzony i musi funkcjonować niezawodnie.

Przygotowanie do kontroli

Sprawdzić elementy napędu jak: wałek, łańcuch, koła łańcuchów, przekładnia oraz wyposażenie w osłony zabezpieczające ruchome elementy. Uzupełnić w miarę potrzeby ubytki w osłonach.

Sprawdzić pewność mocowania sprzętu na układzie zawieszenia ciągnika lub połączenia opryskiwacza z ciągnikiem (sworznie, zaczepy, dyszel).

Sprawdzić stan zużycia części i podzespołów sprzętu (węże cieczowe,

węże hydrauliczne, zbiornik, połączenia mechaniczne, zawory, korpusy rozpylaczy, układ jezdy).

Sprawdzić, czy zbiornik nie posiada pęknięć, nie przecieka i czy dobrze przylega pokrywa do otworu zbiornika.

POMPA

Stosowane wymogi

- Prawidłowość działania układu smarowania.
- Prawidłowość działania systemu tłumiącego pulsacje.
- Właściwe natężenie przepływu cieczy wytworzone przez pompę, aby uzyskać ciśnienie umożliwiające prawidłową pracę sprzętu.

Przygotowanie do kontroli

Sprawdzić poziom oleju (smaru) w pompie przy pomocy bagnetu (lub w sposób zalecany przez producenta pompy), w razie zbyt niskiego poziomu uzupełnić do poziomu optymalnego - zgodnie z zaleceniami producenta pompy. Ponadto należy zwrócić uwagę czy olej nie jest zmętniały, co świadczy o nieszczelności membrany.

Uszkodzone membrany i zawory należy wymienić (przy wymianie membran zwrócić uwagę na uszczelnienie zamocowania membrany, np. za pomocą gumowych o'ringów), należy również sprawdzić, czy pompa zaciąga powietrze. Najłatwiejszym sposobem jest zajrzenie do zbiornika w czasie jego napełniania przy użyciu pompy. Jeżeli w zbiorniku ukażą się bąbelki powietrza, należy sprawdzić węże zasysające oraz filtr pod kątem szczelności. Sam pomiar odbywa się z reguły przy 500 obr/min oraz w zakresie ciśnień odpowiednich dla zamontowanych rozpylaczy (ważne szczególnie przy zastosowaniu pomocniczego strumienia powietrza).

Pulsacje spowodowane działaniem pompy muszą zastosować wythumione poprzez ustawienie odpowiedniego

ciśnienia w powietrzniku pompy (dla pomp o większej liczbie przepon-tłoków niż 4 lub gdy występuje inny system tłumienia pulsacji nie wymagana jest obecność powietrznika).

Za duże ciśnienie w powietrzniku może uszkodzić membranę przeciwnociśnieniową, natomiast zbyt małe nie zapewnia prawidłowego wytlumienia pulsacji (zalecane ciśnienie to 1/3 do 2/3 ciśnienia roboczego). Uszkodzone membrany muszą zostać wymienione.

Zabezpieczenie nadciśnieniowe musi funkcjonować, również w wypadku zapchania się dobudowanego filtra ciśnieniowego.

Nateżenie wypływu cieczy zapewnia uzyskanie ciśnienia 0,5 MPa (5 bar) przy wszystkich włączonych rozpylaczach i mieszadło opryskiwacza polowego i 1,5 MPa (15 bar) w opryskiwaczu sadowniczym. Badanie należy przeprowadzić przy nominalnych obrotach WOM dla pompy (w przypadku innych niż ciśnieniowe systemy rozpylania cieczy należy stosować maksymalne wartości z instrukcji obsługi).

Jeżeli manometr uniemożliwia wskazania ciśnienia powyżej 5 barów, istnieje możliwość jego uszkodzenia w wypadku pracy z wyższymi ciśnieniami.

Sprawdzić, czy nie ma przecieków z pompy, w przypadku istnienia przecieku należy wymienić uszczelnienie. Należy zwrócić uwagę, aby na okres zimy była spuszczone woda z pompy, ponieważ może być to przyczyną przecieków spowodowanych pęknięciem obudowy pompy.

MIESZADŁO

Stosowane wymagania

- Zbiornik winien być wyposażony w minimum jedno mieszadło. Przy obrotach 540 obr/min i zbiorniku napełnionym do 2/3 musi być zagwarantowane mieszanie cieczy. Uznaje się działanie mieszadła jako poprawne, jeżeli powrót przelewu cieczy z

pompy jest skierowany węzem w pobliże dna zbiornika.

Przygotowanie do kontroli

W celu sprawdzenia prawidłowego działania mieszadła należy wizualnie ocenić efekt mieszania, które powinno obejmować całą zawartość zbiornika. Sprawdzić dyszę i filtr mieszadła.

ZBIORNIK

Stosowane wymagania

- Jeżeli napełnianie następuje przez otwór wlewowy zbiornika, opryskiwacz musi być wyposażony w sito wlewowe.
- Zbiornik musi być również wyposażony w odpowietrzenie i wskaźnik poziomu cieczy i zawór spustowy.
- W przypadku gdy zbiornik wyposażony jest w dodatkowe urządzenia do rozładunku i przepłukiwania, to muszą być sprawne.

Przygotowanie do kontroli

Przeprowadzić kontrolę wizualną urządzenia pod kątem jego

szczelności.

Zbiornik musi być wyposażony we wskaźnik poziomu napełnienia, w przypadku braku należy go zamontować.

Zabrudzone wskaźniki, węże oraz zapieczone pływaki należy wymienić lub odnowić.

Wadliwie funkcjonujące zawory spustowe należy odnowić, lub w przypadku ich braku zamontować. Jeżeli opryskiwacz wyposażony jest w urządzenie do napełniania, to musi być wykluczona możliwość dostania się cieczy roboczej do systemu wodociągowego. Kanistrowe urządzenia płuczące muszą funkcjonować w sposób prawidłowy.

Wszystkie wymienione wyżej elementy muszą zostać sprawdzone pod kątem szczelności.

*Na podstawie opracowania
Głównego Inspektoratu Ochrony
Roślin i Krajowego Centrum
Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i
Obszarów wiejskich.*

cdn

AGRONOM

JASIONKA 5, 21-200 PARCZEW
TEL.354-18-22, TEL/FAX 355-05-22

- ★ Pasze i koncentraty Hendrix
- ★ Nawozy Hydro
- ★ Śruta sojowa i rzepakowa
- ★ Wyposażenie budynków inwentarskich
- ★ Nasiona kukurydzy Novartis
- ★ Folia do kiszzonek
- ★ Doradztwo zootechniczne
- ★ Terminowe dostawy do gospodarstwa gratis

Nowo otwarty punkt sprzedaży w Łuzkach k/Łosic !

ZAPRASZAMY

Dostawco mleka, średnia geometryczna Cię czeka!

Z dniem 1 stycznia 2000 roku wchodzi zaostrzenie wymagań co do jakości mleka surowego dostarczanego do skupu likwidując jednocześnie klasę III, to jest zawierającego w 1 mililitrze powyżej 1 miliona bakterii i więcej niż 1 milion komórek somatycznych. Zmieniono również wymagania odnośnie temperatury jego przyjęcia. Mleko odbierane codziennie powinno mieć temperaturę 8 stopni C, natomiast odbierane co drugi dzień 6 stopni C.

Ważną, a zarazem korzystną zmianą jest sposób obliczania ilości bakterii i komórek somatycznych. Podstawą zaliczenia mleka do określonej klasy jakościowej jest obliczenie średniej geometrycznej dla zawartości ogólnej liczby bakterii z okresu 2 miesięcy, przy badaniu próbek co najmniej 2 razy miesięcznie.

Najnowsze wymagania jakościowe mleka surowego obowiązujące od 1 stycznia 2000 roku przedstawia tabela.

Ponieważ większość rolników dostawców mleka nie wie w jaki sposób będzie liczona średnia geometryczna staram się przybliżyć sposób naliczania przedstawiając poniższe wzory. Średnią geometryczną dla ogólnej ilości bakterii z okresu 2 miesięcy oblicza się według następującego wzoru:

$$\sqrt[4]{A1 \cdot A2 \cdot A3 \cdot A4}$$

gdzie:

A1 - ogólna ilość bakterii w styczniu,

A2 - drugi wynik ze stycznia,

A3 - pierwszy wynik w lutym,

A4 - drugi wynik w lutym.

Czy ten sposób liczenia jest korzystny dla rolnika dostawcy, któremu średnia geometryczna kojarzy się najczęściej ze średnią arytmetyczną liczoną według wzoru:

$$\frac{A1 + A2 + A3 + A4}{4}$$

4

Uważam, że tak i opieram swoje

$$\sqrt[4]{50 \cdot 80 \cdot 85 \cdot 500}$$

$$\frac{50 + 80 + 85 + 500}{4} \approx 17$$

Z powyższych prostych wyliczeń wynika, że bardziej korzystny dla każdego producenta mleka jest wynik wynoszący 114.

Natomiast komórki somatyczne z okresu trzech miesięcy przy badaniu co najmniej 1 próby miesięcznie oblicza się też według wzoru:

$$\sqrt[3]{B1 \cdot B2 \cdot B3}$$

gdzie:

B1 - liczba komórek somatycznych w styczniu,

B2 - liczba komórek somatycznych w lutym,

B3 - liczba komórek somatycznych w marcu.

Jednak całkowite przestrzeganie zasad ustalonych w normie będzie obowiązywało od kwietnia. Oznacza to, że mleko musi być przyjmowane co najmniej do marca 2000 roku bez względu na wyniki.

Natomiast specjaliści Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego

Cechy	Klasa ekstra	Klasa I	Klasa II
Gęstość (g/ml) nie mniej niż	1,0280		
Zafałszowanie	niedopuszczalne		
Rozwodnienie	Punkt zamarzania nie wyższy niż - 0,512 ⁰ C		
Ogólna liczba drobnoustrojów w 1 ml *	Do 100 000	do 400 000	do 1 000 000
Komórki somatyczne:**			
- liczba w 1 ml	Do 400 000	do 500 000	do 1 000 000
- lub wynik próby Whiteside'a	minus (-)	minus (-)	plus/minus (+/-)
Obecność antybiotyków i innych substancji hamujących	niedopuszczalna		
Obecność alfatoksyny M 1	niedopuszczalna		
Zawartość pestycydów i metali szkodliwych dla zdrowia	podano w innych przepisach		

* Średnia geometryczna z okresu 2 miesięcy przy badaniu minimum 2 próbek miesięcznie

** Średnia geometryczna z okresu 3 miesięcy przy badaniu minimum 1 próbki miesięcznie

stwierdzenie na prostym przykładzie liczbowym.

Zakładamy, że:

A1 = 50 bakterii,

A2 = 80 bakterii,

A3 = 85 bakterii,

A4 = 500 bakterii

go w Lublinie z siedzibą w Końskowoli z Oddziału w Grabanowie będą nadal współpracować z producentami mleka w kierunku poprawy jego jakości. ■

inż Antonina Stracińska

Jak wpłynąć na wydajność mleczną krów

Głównymi czynnikami decydującymi o produktywności mlecznej krów są:

genetyka, środowisko i człowiek.

Bez dobrego pod względem genetycznym materiału nie jest możliwe wyprodukowanie dużych ilości mleka o pożądanej zawartości tłuszczu, białka i innych składników.

Ze względu na posiadane rasy, uwarunkowania gospodarcze i ekonomiczne, bydło w znacznej części populacji reprezentuje typ użytkowy wszechstronny, mięsno-mleczny. Realizując od dłuższego czasu program hodowlany w zakresie doskonalenia mlecznego użytkowania posiadanych ras, uzyskaliśmy znaczną poprawę w bydle rasy ncb.

Krajowe pogłowie tej rasy zostało przekrzyżowane z bydlęciem holsztyńsko-fryzyjskim i w dalszym ciągu jest doskonałe.

Wydajność mleczna w chowie masowym wynosi około 3300 litrów mleka rocznie od krowy, natomiast u krów objętych kontrolą mleczności - 4631 kg mleka, o zawartości 4,11 % tłuszczu i 3,25 % białka. W populacji tej 25 % krów ma wydajność do 4000 kg mleka, w przedziale 4000 - 5000 kg znajduje się dalsze 40 % krów, natomiast w grupie o wydajności powyżej 5000 kg 35 % populacji aktywnej.

Przedstawione wyniki w zakresie uzyskiwanych wydajności są potwierdzeniem właściwie prowadzonej pracy hodowlanej dotyczącej doboru osobniczego i selekcji. Do rozpłodu należy wykorzystywać najbardziej wartościowy materiał męski, gdyż to on głównie decyduje o wzroście wartości hodowlanej pozyskanego potomstwa.

Poprzez krzyżowanie uszlachetniające, wypierające czy też przemienne uzyskano:

- poprawną budowę ciała krów oraz zwiększono ich masę,

- większą wydajność mleczną i przyspieszono użytkowanie rozpłodowe jałówek,

- poprawę budowy i przydatności wymion do doju mechanicznego.

W całokształcie pracy hodowlanej bardzo istotnym zadaniem jest wzrost ilości krów objętych kontrolą użyteczności mlecznej. W Polsce wskaźnik ten nie przekracza 10 %, w tym w gospodarstwach chłopskich 4 %, podczas gdy w większości krajów europejskich wynosi ponad 50 %. Na terenie województwa lubelskiego w tym zakresie nie jest lepiej. Na to składa się wiele czynników, a przede wszystkim duże rozdrobnienie gospodarstw, niekorzystna struktura stada, niska opłacalność produkcji oraz stale wzrastające wymogi skupu mleka surowego.

Duża populacja krów ocenianych znacznie ułatwia sprawę testowania wartości hodowlanej buhajów, wytwarzania nowych linii rodzicielskich oraz poszerzenia ilości cech selekcyjnych.

Tradycyjna ocena cech produkcyjnych (ilość mleka, zawartość tłuszczu, białka, poprawna budowa) niezaprzeczalnie przyniosła widoczne rezultaty w postaci rekordowych wydajności powyżej 10000 kilogramów mleka w ciągu roku. Jednak coraz częściej hodowcy zadają sobie pytanie, czy dalszy wzrost wydajności jest opłacalny, czy

nakłady poniesione na wzrost mleczności nie są przypadkiem wyższe niż zysk ze sprzedaży produktu.

Dlatego też liczba ocenianych cech ciągle wzrasta obejmując cechy nieprodukcyjne, takie jak :

- **rozmród - wycielenia:** obejmuje cechy związane z wycieleniami (łatwość wycielenia, masa ciała cielęcia i wskaźnik martwych wcieleń)
- **rozmród - płodność:** dotyczy wskaźnika niepowtarzalności pokryć, okres międzywycieleniowy i międzyciążowy,
- **zdrowotność:** obejmuje cechy związane z występowaniem klinicznego mastitis, liczbą komórek somatycznych i inne choroby :
- **łatwość w obsłudze:** szybkość oddawania mleka i inne cechy związane z dojem oraz temperament
- **budowa wymienia i układu ruchu**
- **długowieczność -** obejmuje długość życia, produktywność i zdolność adaptacji do życia w stadzie.

Podejmowanie kompleksowych działań w pracy selekcyjnej ma na celu głównie obniżenie kosztów i podniesienia opłacalności produkcji mlecznej.

Oczywistym stwierdzeniem jest, że najlepszy materiał hodowlany może być zaprzepaszczone i nie sprawdzić się pod względem użytkowym jeśli nie zabezpieczymy dobrego żywienia i nie stworzymy optymalnych warunków utrzymania. ■

*mgr inż. Lucjan Targosiński
gł. specjalista
ds. produkcji zwierzęcej*

Marek Banaszczyk

21-580 Wisznice

ul. Dubica 7

tel. (083) 378-22-46

*wykonuje: usługi stolarskie,
na zamówienie meble kuchenne,
(stoły, ławy, regały)
pokoju*

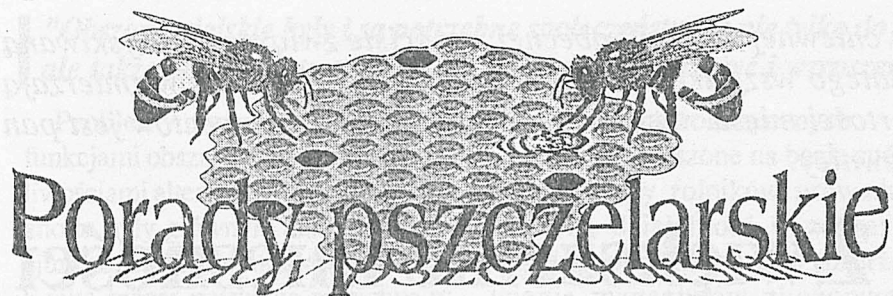

Tanio sprzedam:

siewnik zbożowy do remontu,
szerokość robocza 4 m-
przyczepiany

Kontakt:

PZDR Wisznice tel. 3782249

Porady pszczelarskie

Początek sezonu w pasiece rozpoczyna się pierwszym oblotem. Termin tego oblotu zależy przede wszystkim od panującej temperatury. Na ogół wystarcza 8-10°C w cieniu aby pszczoły wyleciały po raz pierwszy. Im dłużej trwa zima tym w niższej temperaturze pszczoły mogą wylatywać. Wiąże się to ze stopniem wypełnienia jelita grubego odchodami. W naszym klimacie termin ten może być bardzo różny. Najczęściej jednak ma on miejsce w marcu.

Na podstawie obserwacji pszczelarskich prowadzonych przez dr Waleriana Maksymiuka we własnej pasiece w latach 1952-1999 w miejscowości Ortel Książęcy (gmina Biała Podlaska) wynika, że średnia wieloletnia data tego zjawiska przypada 21 marca. Występują jednak znaczne odchylenia od tej daty. Najwcześniejsze obloty w tej miejscowości zanotowano 12 lutego 1974 roku oraz 21 lutego 1966 roku. Po tak wczesnym terminie zawsze powracały ochłodzenia, które zmuszały pszczoły do stałego przebywania w ulach. Najpóźniej obloty miały miejsce w roku 1969 - 4 kwietnia i w roku 1958 - 6 kwietnia. Nie zawsze odbywają się one w korzystnych warunkach atmosferycznych. Często w dniu oblotu w pasiece i okolicy leży śnieg a grunt jest jeszcze zmarznięty. O ile śnieg nie jest problemem, gdyż pszczoły zdrowe dosyć łatwo mogą się z niego unieść a nie wracają do uli głównie osobniki chore i słabe, o tyle w kałużach z topniejącego śniegu powstających przy gwałtownym ociepleniu i zamarzniętej ziemi, owady masowo giną. Wskazane jest aby pasieczysko posiadało niewielkie pochylenie terenu, wtedy woda z roztopów będzie mogła swobodnie spływać poza obszar pasieki.

Przed oblotem należy udroźnić wyłoty oraz pobrać przynajmniej po 20 martwych pszczół z dna ula w celu zbadania ich pod kątem występowania nosemozy. W przypadku średniego czy silnego stopnia porażenia powin-

no się leczyć wszystkie rodziny pszczoły. Gdy porażenie jest niewielkie, można ewentualnie ograniczyć się do zastosowania leku wyłącznie w rodzinach, w których stwierdzono chorobę. Pamiętać jednak trzeba, że pszczoły chore na nosemozę znacznie zwalniają tempo pracy a ich wydajność spada nawet o 40%.

Wskazane jest usunięcie z dna uli całego osypu przed lub bezpośrednio po oblocie co zwalnia pszczoły od ciężkiej, wyczerpującej pracy a jednocześnie jest istotne ze względów higienicznych.

Prawidłowy oblot przebiega masowo, ale przeważnie dość krótko. Rodziny, które mimo dobrych warunków nie obleciały się mogły zginąć zimą. Trzeba się o tym przekonać najlepiej zaraz po oblocie. Takie spadłe rodziny powinno się szybko uprzątnąć, a wszystkie zabrudzone odchodami plastry przeznaczyć do przetopienia, ul wydezynfekować. Ważne jest aby ule były wewnątrz suche. Należy więc wymienić wilgotne poduszki czy maty, a w skrajnych przypadkach nawet przesiedlić rodzinę do suchego ula.

Gdy warunki na to pozwolą (już przy 10° C w cieniu) dobrze jest ściśnić te rodziny, w których na skrajnych plastrach nie ma pszczół. Przy ciasnym zimowaniu i prawidłowym przebiegu zimowli taka konieczność nie zachodzi. Ważne jest jednak, aby wielkość gniazda dostosowana była do siły rodziny gdyż ułatwia to pszczołom utrzymanie odpowiedniej temperatury do wychowu czerwiu. Przy okazji ściśniania gniazd należy zorientować się o stanie zapasów i obecności czerwiu. Jeśli okazuje się, że pszczoły są głodne to w tym okresie jedynie podanie im plastra z zapasem może radykalnie poprawić sytuację. Podawanie im wówczas sy-

ropu często podtrzymuje jedynie w rodzinie życie, ale nie stanowi uzupełnienia zapasu. Panujące wczesną wiosną chłody i ogólne osłabienie pszczół po zimie nie pozwala im na przeniesienie dużych ilości syropu z podkarmiaczki do plastrów i zagęszczanie go. Lepiej już jest podać pszczołom ciasto ugniecione z około 20 dag rozgrzanego miodu i 1 kg cukru pudru, lub ciasto z cukru pudru i drożdży (ok. 13 dag świeżych drożdży piekarniczych na 1 kg cukru).

Stwierdzenie wiosną rodzin słabych bez matki, z trutowkami lub matkami trutowymi powinno prowadzić do łączenia ich z innymi w pasiece. Wszelkie zabiegi zmierzające do ratowania takich rodzin są nieopłacalne.

Od momentu rozpoczęcia lotu przez pszczoły powinno się im zapewnić dostęp do czystej wody. Dziennie zużywają one w marcu około 50 g wody i jej brak zmusza pszczoły do dalekich lotów, nawet w bardzo niekorzystnych warunkach.

Najistotniejsza jest jednak siła przezimowanych rodzin (o tym decydowała praca w sierpniu poprzedniego roku). Natomiast możliwości przyspieszania rozwoju rodzin wiosną są dość ograniczone. W naszych warunkach przeważnie do połowy kwietnia następuje osłabianie się rodzin. Jest to efektem wymierania starszych pokoleń pszczół, a jeszcze zbyt małego przyrostu młodych generacji. W pewnym okresie wiosny, przeważnie w drugiej połowie kwietnia rodziny przestają słabnąć i stopniowo zaczynają zwiększać swoją liczebność. Oczywiście terminy te mogą ulegać znacznym wahaniom w zależności od regionu Polski, a przede wszystkim od przebiegu pogody i siły rodzin. Im są one silniejsze i posiadają przy tym odpowiedni zapas pyłku i cukru, tym mniej pogoda decyduje o tempie ich rozwoju. Intensywność wiosennego rozwoju rodzin pszczelich wyraźnie przybiera na sile od czasu pojawienia się pyłku w przyrodzie, zwłaszcza od momentu gdy pszczoły rozpoczynają masowe przynoszenie go do ula. Kiedy pszczoły zaczyna przybywać należy stopniowo dostawiać plastry, aby matka miała gdzie czerwić.

Prace pasieczne, które należy wykonywać w pełni wiosny zostaną opisane w kolejnym artykule. ■

mgr inż. Małgorzata Lewandowska

Oplacalność produkcji trzody chlewnej w chwili obecnej jest ściśle związana z uzyskiwaną przez tuczniki mięsnością. Dlatego wszystkie działania większych producentów zmierzają w kierunku zwiększenia zawartości mięsa w tuszy. Jednym z takich producentów jest pan Krzysztof Iwanowski z Kąkolewnicy.

Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie i Studium Ogrodniczego w Sochaczewie przejął gospodarstwo od rodziców. Ponieważ tucz trzody chlewnej był wtedy opłacalny, zajął się tą gałęzią produkcji. Przy zwiększaniu skali produkcji, istniejący w gospodarstwie budynek inwentarski okazał się za mały, a tradycyjne karmienie trzody z koryt - zbyt pracochłonne. Dlatego w 1995 roku pan Krzysztof zmodernizował istniejący budynek oraz przystosował go na chlewnię dla loch. W tym też budynku wydzielił część przeznaczoną na porodówkę. W rok później obok chlewni dla loch stanęła nowa tuczarnia, w której znajduje się 6 kójców na 40 sztuk tuczników każdy. Żywienie trzody chlewnej odbywa się teraz z automatów paszowych, obok których zainstalowane są poidła, zapewniające zwierzętom stały dostęp do świeżej i czystej wody.

Ponieważ mięsność tuczników zależy przede wszystkim od wartości genetycznej stada podstawowego i żywienia, trzeba było zakupić loszki o wysokiej wartości genetycznej z chlewni zarodowych. Wkrótce więc budynek dla loch został zasiedlony loszkami krzyżówkowymi ras Wielkiej Białej Polskiej i Polskiej Białej Zwistouchiej. Na potrzeby własne zakupiony został również knur rasy Pietrain. Obecnie w gospodarstwie utrzymywanych jest 47 loch. Do krzyżowania towarowego tych loszek stosuje się dwa knury mieszańce - Duroc x Pietrain oraz Duroc x Hampshire. Tuczniaki żywione są zbożami uzupełnionymi premiksami LNB. Zbilansowane żywienie w połączeniu z wysoką wartością genetyczną materiału do tuczu pozwoliły osiągnąć średnią mięsność na poziomie 50 %. Nie jest to wynik, który mógłby w pełni usatysfakcjonować, dlatego też należy

Zwiększenie mięsności to droga do sukcesu

dążyć do wypracowania takiego systemu żywienia, który pozwoliłby w pełni uzewnętrznić możliwości genetyczne zwierząt do większego odkładania mięsa w tuszy.

Cała powierzchnia gospodarstwa (22 ha) podporządkowana jest w całości produkcji zwierzęcej. W gospodarstwie uprawiane są tylko zboża przeznaczone na paszę, a więc głównie pszenżyto i mieszanki zbożowe. Ale powierzchnia ich uprawy nie zabezpiecza całkowicie potrzeb trzody chlewnej w tym zakresie i w okresie zimowo - wiosennym zawsze zachodzi konieczność ich zakupu.

Odbiorcą tuczników wyprodukowanych przez pana Krzysztofa są Zakłady Mięsne w Sokołowie Podlaskim. Rozliczenie za sprzedane sztuki odbywa się według wagi bitej ciepłej na podstawie zawartości mięsa w tuszy. Występujące ostatnio niskie ceny bazowe żywca nie

zapewniają opłacalności produkcji. Dlatego tylko część prosiąt przeznaczana jest na tucz. Reszta jest sprzedawana jako warchlaki do innych gospodarstw.

Ponieważ wszystkie prosięta ze stosowanego krzyżowania towarowego przeznaczone są wyłącznie do dalszego tuczu, odnowienie stada podstawowego loch odbywa się w oparciu o materiał hodowlany z zakupu w chlewniach zarodowych.

Pan Krzysztof zdaje sobie sprawę z tego, że tylko zwiększoną mięsnością można poprawić opłacalność produkcji i dokłada wszelkich starań, aby ten cel osiągnąć. Dlatego ciągle poszukuje takich pasz wysokobiałkowych, które w połączeniu ze zbożami zwiększyłyby mięsność tuczników, a tym samym również opłacalność produkcji. ■

mgr inż. Czesława Mirczewska

GOSPODARSTWO ROLNO NASIENNE

Andrzej Kiryluk Zaliszcze 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-66

Oferuje:

Do sprzedaży wiosną 2000 roku następujący materiał siewny kwalifikowany:

- ★ Pszenica jara odm. HELIA - I odsiew
- ★ Pszenica jara odm. HENA - I odsiew
- ★ Jęczmień jary odm. RATAJ - I odsiew
- ★ Groch siewny jadalny odm. PIAST - I odsiew

"Obszary wiejskie były i są potrzebne społeczeństwu nie tylko do produkcji żywności, co jest oczywiste, ale także do kontaktu z przyrodą, do głębokich przeżyć i wzruszeń, dla wypoczynku i dla zdrowia"

Problemy związane z nowymi funkcjami obszarów wiejskich i możliwościami alternatywnych źródeł dochodu były głównym celem sympozjum na temat "Różnorodność modeli jako szansa polskiego rolnictwa w Unii Europejskiej - prognozy naukowe-teoretyczne i doświadczenia praktyczne", które odbyło się w dniach 11-13 listopada 99 r. w Wiedniu.

Organizatorami tego spotkania

z zakładów gastronomicznych.

Ponadto zrzeszone na bazie spółdzielni grupy rolników prowadzą aktywną działalność w zakresie wspólnego użytkowania i dzierżawienia magazynów zbożowych (spichrzy) oraz maszyn rolniczych (szczególnie specjalistycznych).

Dobrze zorganizowane grupy producentów preferują i realizują wszystkie formy sprzedaży produk-

nietypowych, regionalnych produktów mleczarskich),

- ✦ ubojnie i masarnie oraz zakłady produkujące pasze dla zwierząt domowych oraz ryb,
- ✦ lokalne zakłady zbożowo-młynarskie (młyny, kaszarnie, makaroniarnie, mieszalnie pasz),
- ✦ olejarnie (tłoczenie na zimno nasion rzepaku, słonecznika, lnu)

Nowe funkcje o możliwości obszarów wiejskich w dobie przeobrażania polskiego rolnictwa

była Stacja Naukowa PAN w Wiedniu, Stowarzyszenie Polskich Inżynierów i Techników w Austrii przy współudziale Ministerstwa Rolnictwa Austrii i Wiedeńskiego Uniwersytetu Rolniczego (Universitat für Bodenkultur).

Austria, tak przed wejściem do Unii, jak i obecnie pod niektórymi względami (wielkość i struktura gospodarstw, organizacja produkcji itp.) przypomina nasz kraj.

W trakcie sympozjum poruszanych było wiele tematów związanych z możliwościami wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich zapewniającego alternatywne źródła dochodu. Gospodarze podkreślali, iż w Austrii zaledwie 4,3% ludności pracuje w rolnictwie (jest tam ok. 240 000 gospodarstw), przy czym tylko 30% rolników utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa, a 70% ma dodatkowe źródła dochodu.

Alternatywne źródła dochodu dla austriackich rolników to przede wszystkim prowadzenie gospodarstw ekologicznych (jest ich ok. 10% - najwięcej z wszystkich członków UE), lokalne przetwórstwo surowców rolniczych i sprzedaż gotowych produktów, agroturystyka, usługi bytowe, kompostowanie odpadów biogenych z okolicznych gmin, czy małe zakłady biorafinacji nasion oleistych na biopaliwo i przetwarzanie zużytych olei roślinnych

tów rolnych, poczynając od sieci supermarketów poprzez małe rynki a kończąc na sprzedaży miejscowej w gospodarstwach. Podkreślano przy tym, iż bardzo ważne jest zachowanie tożsamości regionalnej przy jednoczesnym pełnym otwarciu na nowe wyzwania, kierunki rozwoju i formy działalności i handlu.

Powstaje zatem pytanie: jakie wzorce i w których obszarach działalności możliwe jest przeniesienie austriackich doświadczeń na polski grunt?

Uwzględniając pewne zbieżności i uwarunkowania jak również pewne istotne różnice pomiędzy naszymi krajami można pokusić się o przedstawienie konkretnych i praktycznych propozycji i możliwości dla mieszkańców obszarów wiejskich, które mogą przynieść dodatkowe źródła dochodu.

Oto przykłady niektórych możliwości związanych z wielofunkcyjnym rozwojem obszarów wiejskich, zapewniające alternatywne źródło dochodu:

Rozwój sieci lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego;

- ✦ funkcjonowanie małych zakładów przetwórstwa owoców i warzyw (mycie, sortowanie, pakowanie, ograniczone i pełne przetwórstwo),
- ✦ zakłady przetwórstwa mleka (produkcja między innymi

Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw (firm) o różnym profilu działalności;

- ✦ usługowe zakłady naprawcze pojazdów i maszyn,
- ✦ zakłady produkujące proste podzespoły i elementy robocze maszyn rolniczych itp.,
- ✦ zakłady świadczące usługi remontowo-budowlane na obszarach wiejskich,
- ✦ małe zakłady biorafinacji nasion oleistych czy linie przetwarzania zużytych olei roślinnych z zakładów gastronomicznych,
- ✦ małe zakłady o profilu tartaczno-stolarskim.

Prowadzenie gospodarstwa ekologicznego;

- ✦ uprawa ekologiczna zbóż, owoców i warzyw,
- ✦ uprawa roślin alternatywnych w małych gospodarstwach (gryka, soczewica, orkisz, amarantus, krokosz, łubin, modrak abisyński, ogórecznik itp.),
- ✦ uprawa ziół,
- ✦ ekologiczna hodowla zwierząt.

Rozwój agroturystyki, wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych, kulturowych, rozbudowa infrastruktury okoturystycznej,

- ✦ prowadzenie gospodarstw agroturystycznych,
- ✦ sklepy z żywnością ekologiczną,

- ➔ wyrobami artystycznymi,
- prowadzenie stadniny koni,
- bary i restauracje (gospody) w obszarach wiejskich o zwartej zabudowie,
- punkty małej gastronomii w miejscowościach turystycznych,
- organizowanie i prowadzenie wiejskich domów starości (wykorzystanie nie zagospodarowanych obiektów na wsi np. agromówki, pomieszczenia po byłych klubach rolnika itp.).

Rozwój usług bytowych;

- usługi kosmetyczno-fryzjerskie, pralnicze,
- usługi w zakresie naprawy sprzętu gospodarstwa domowego,
- usługi w sferze utrzymania sieci dróg lokalnych (odśnieżanie, koszenie trawy na poboczach, naprawa dróg dojazdowych do pól itp.)
- usługi konserwacyjno-melioracyjne,
- usługi związane z wypożyczaniem

narzędzi i maszyn rolniczych w tym specjalistycznych.

Lokalna gospodarka odpadami i utylizacja nieczystości stałych i ciekłych;

- prowadzenie lokalnych kompostowni przetwarzających odpady biogenne z obszarów wiejskich i małych okolicznych miasteczek,
- budowa i nadzór eksploatacyjny małych oczyszczalni ścieków na obszarach wiejskich,
- usługi związane z usuwaniem i zagospodarowaniem ścieków z szamb przydomowych.

Działalność w zakresie zalesiania gruntów tzw. marginalnych;

- rozprowadzanie sadzonek drzew liściastych i iglastych,
- działalność w zakresie pielęgnacji terenów zalesionych.

Aby te lub jeszcze inne sposoby uzyskiwania dodatkowych źródeł

dochodu mogły być realizowane konieczna jest z jednej strony odpowiednio prowadzona polityka rolno państwa, z drugiej zaś twórcza inicjatywa bezpośrednio zainteresowanych czyli rolników. Zachodzi tutaj ciągła potrzeba informowania o wielu nieznanych dotąd możliwościach w tym zakresie oraz okazywania pomocy fachowej, tym którzy zechcą podejmować działalność poza rolniczą. Jest to jedno z nowych i ważnych a jednocześnie trudnych zadań jakie stoją przed ośrodkami doradztwa rolniczego w kraju. Aby wyjść naprzeciw tym wyzwaniom w Wojewódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Lublinie w ramach przeprowadzonej reorganizacji powołano Dział Aktywizacji Ludności Obszarów Wiejskich, którego zadaniem jest aktywne doradztwo i wspieranie różnych form działalności poza rolniczej

*Dr Marian Panasiewicz
Z-ca Dyr. WODR w Lublinie*

Obowiązujące w naszym kraju przepisy przewidują możliwość prowadzenia działalności gospodarczej w różnych formach organizacyjnych, a podmiot gospodarczy ma pełną swobodę jej wyboru.

Dla mieszkańców wsi podejmujących inicjatywę gospodarczą poza rolnictwem najbardziej odpowiednią formą może być działalność indywidualna osoby fizycznej posiadającej wpis do ewidencji działalności gospodarczej lub spółka cywilna.

Czynności proceduralne związane z założeniem firmy przez osobę fizyczną i przez spółkę cywilną są jednakowe. Z tym, że do powstania spółki cywilnej niezbędne jest zawarcie umowy spółki (w formie pisemnej) przez co najmniej dwie osoby. Każdy wspólnik jest zobowiązany do wniesienia wkładu oznaczonego w umowie. Wkłady wspólników mogą być w jednakowej lub różnej wysokości, w formie pieniężnej lub rzeczowe - zwane aportami - jak również w postaci innych praw majątkowych lub świadczenia usług. Spółka cywilna nie posiada osobowości prawnej, oznacza to, że stroną w czynnościach prawnych są wszyscy

wspólnicy spółki a nie firma. Majątek spółki jest współwłasnością wspólników. Umowę spółki opłaca się w urzędzie skarbowym.

zgłaszającego (zgłaszających - w przypadku wspólników spółki cywilnej), a także imiona i nazwiska pełnomocników gdy zostali usta-

Jak założyć własną firmę?

Uregulowania prawne dotyczące spółki cywilnej znajdują się w Kodeksie cywilnym (art.860-875).

Rejestracja założycielska firmy.

Jeżeli firmę zakłada osoba fizyczna lub spółka cywilna, podstawową czynnością jest zgłoszenie do ewidencji działalności gospodarczej w urzędzie gminy lub miasta. Organem ewidencyjnym, do którego zgłoszenie takie się wnosi, jest wójt albo burmistrz (prezydent), właściwi ze względu na miejsce siedziby firmy. W zgłoszeniu należy wypełnić:

- nazwę firmy i jej siedzibę, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania

nowieni do dokonania w jego (ich) imieniu czynności prawnych,

- przedmiot działalności gospodarczej,
- miejsce wykonywania działalności gospodarczej,
- datę rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Formularz zgłoszenia o którym mowa można otrzymać w urzędzie gminy (miasta), wypełniony i podpisany składa się w kancelarii urzędu. Zgłoszenie podlega opłacie skarbowej w wysokości 30 zł. Organ ewidencyjny dokonuje wpisu do ewidencji działalności gospodarczej

stosownie do zgłoszenia i wydaje osobie zgłaszającej zaświadczenie o wpisie do ewidencji w terminie 14 dni. Kopię wydanego zaświadczenia przekazuje właściwemu Urzędowi Skarbowemu, co nie zwalnia właściciela od osobistego zgłoszenia zaistniałego faktu. W przypadku zmiany danych przedstawionych w zgłoszeniu istnieje obowiązek powiadomienia organu ewidencyjnego pisemnie w terminie 14 dni od nastąpienia tych zmian.

Zgłoszenie takie podlega opłacie skarbowej w wysokości 15 zł.

Numer statystyczny w systemie REGON.

Każdy podmiot gospodarczy zobowiązany jest posiadać numer identyfikacyjny krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej - REGON. Służy on podmiotom gospodarczym we wzajemnych kontaktach takich jak: zawieranie umów, rozrachunki, fakturowanie. Jest niezbędny przy obsłudze bankowej i ubezpieczeniowej, w systemie podatkowym. Podmioty gospodarcze są obowiązane do podawania swego numeru REGON na pieczęciach firmowych i drukach urzędowych.

Wniosek o wpis do tego rejestru należy złożyć w Wojewódzkim Urzędzie Statystycznym w ciągu 14 dni od powstania firmy wraz z zaświadczeniem o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub umową spółki, jeżeli taka jest forma prawna firmy.

WUS wydaje zaświadczenie o nadanym firmie numerze identyfikacyjnym REGON w ciągu 14 dni od daty złożenia wniosku.

Otwarcie rachunku bankowego.

Ustawa o działalności gospodarczej nakłada na każdy podmiot gospodarczy obowiązek posiadania rachunku bankowego i gromadzenia oraz wydatkowania środków pieniężnych za pośrednictwem tego rachunku w każdym przypadku, gdy stroną transakcji jest inny przedsiębiorca i jednorazowa wartość

należności lub zobowiązań przekracza równowartość 3000 EURO albo równowartość 1000 EURO, gdy suma wartości tych należności i zobowiązań powstałych w miesiącu poprzednim przekracza 10 000 EURO.

O posiadaniu rachunku bankowego należy zawiadomić urząd skarbowy i oddział ZUS-u podając jego numer, nazwę i adres banku. W przypadku otwarcia kilku rachunków bankowych należy wskazać jeden z nich jako rachunek podstawowy i powiadomić inne banki, w których mamy otwarte rachunki, o nazwie i adresie banku z naszym rachunkiem podstawowym. Także ten bank powinien być zawiadomiony o posiadaniu rachunków w innych bankach.

Rejestracja w urzędzie skarbowym - otrzymanie NIP.

Przed rozpoczęciem działalności należy poinformować urząd skarbowy o utworzeniu firmy. Najczęściej przedkłada się urzędowi skarbowemu następujące dokumenty:

- odpis zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej,
- odpis zaświadczenia WUS o nadaniu statystycznego numeru identyfikacyjnego REGON,
- odpis umowy spółki, jeżeli firmę utworzono w takiej formie prawnej,
- informację o posiadaniu rachunku bankowego.

Ustawa z dnia 13 października 1995 roku o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników zobowiązuje wszystkich podatników do dokonania zgłoszenia identyfikacyjnego. W zgłoszeniu należy podać następujące dane dotyczące firmy:

- nazwę,
- formę organizacyjno-prawną,
- adres siedziby,
- numer REGON,
- organ ewidencyjny i numer nadany przez ten organ,
- adres miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej,
- określenie przedmiotu działalności firmy.

Podatnicy podatku dochodowego składają takie zgłoszenie nie później niż w terminie złożenia pierwszej

deklaracji dotyczącej zaliczki na ten podatek. Podatnicy podatku od towarów i usług (VAT) obowiązani są złożenia zgłoszenia identyfikacyjnego przed dokonaniem pierwszej czynności podlegającej opodatkowaniu tym podatkiem.

Zgłoszenia identyfikacyjne dokonuje się na formularzu dostępnym w urzędzie skarbowym, które po wypełnieniu i podpisaniu składa się w kancelarii tegoż urzędu.

Zgłoszenie do ZUS.

Zgłoszeniu i rejestracji w oddziale ZUS właściwym dla siedziby firmy podlega zakład pracy zatrudniający pracowników na podstawie umów o pracę. Zgłoszenie takie powinno nastąpić w ciągu 7 dni od daty zatrudnienia pierwszego pracownika.

Ponadto zgłosić do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego należy osoby, które z mocy prawa podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w tym zakresie, należą do nich:

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, tj.: właściciele jednoosobowych firm, wspólnicy spółek cywilnych osób fizycznych,
- osoby współpracujące spośród członków rodziny np. małżonek, dzieci własne i przysposobione, rodzice, teściowie, dziadkowie, rodzeństwo,
- osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę (pracownicy firmy),
- osoby wykonujące prace na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia zawartej na okres co najmniej 15 dni lub osoby wykonujące na rzecz jednej firmy pracę na podstawie wymienionych umów krótszych niż 15 dni, jeżeli łączny okres na który umowy zostały zawarte wynosi co najmniej 15 dni, a przerwy pomiędzy umowami są krótsze niż 60 dni.

Zgłoszenia, o którym mowa dokonuje się na formularzach dostępnych w oddziałach ZUS. Można tam również uzyskać szczegółowe informacje pomocne w poprawnym wypełnieniu składanych dokumentów.

mgr inż. Krystyna Laskowska

Doradca ma pomóc samopomocy

W nowych strukturach organizacyjnych WODR w Lublinie pojawiła się nowa komórka organizacyjna pod dziwną i nieco tajemniczą nazwą: dział Aktywizacji Ludności Obszarów Wiejskich. Zastąpił on funkcjonujący dotychczas dział Wiejskiego Gospodarstwa Domowego. Jednak jego problematyka pozostaje nadal w kręgu naszej uwagi. Stała się integralną częścią nowego działu.

Ten zaś stanowi odpowiedź na konieczność szerszego postrzegania wieloaspektowej rzeczywistości społeczno-ekonomicznej polskiej wsi i jej problemów.

Powojenne zmiany społeczne przyniosły złamanie się tradycyjnych funkcji ekonomicznych, kulturowych i kontrolnych społeczności wiejskich. Proces ten zaczął się już w latach pięćdziesiątych i był systematycznie kontynuowany. Taka była strategia społeczno-polityczna władz PRL.¹

Konsekwencją przeobrażeń społecznych na wsi była zmiana pozycji i statusu kobiety w rodzinie wiejskiej. Domeną roli społecznej kobiety na wsi przestało być samo gospodarstwo domowe. Wkroczyła ona na teren tradycyjnej aktywności mężczyzny w rodzinie, przejmując funkcje reprezentowania rodziny na zewnątrz. Zmiany te potwierdziły badania socjologiczne przeprowadzone w roku 1995 przez Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN na terenie siedmiu województw w kraju.² Stwierdzono między innymi, że 33% ankietowanych mieszkanki wsi do atrybutów "dobrej gospodyni" zaliczyło udział kobiety w życiu społecznym a tylko 14% opowiedziało się za prowadzeniem dobrej kuchni. Wśród przeszło czterystu doradczyń WGD uczestniczących w badaniach aż 88% potwierdziło fakt odnoszenia sukcesów przez kobiety poza gospodarstwem domowym.

Badania socjologiczne potwierdziły zmiany w systemie wartości, postępującą pauperyzację (zubożenie) ekonomiczne i społeczne ludności terenów wiejskich. Tradycyjne wzory zachowań utrudniają jednak lub paraliżują aktywność; nie dostrzega się szans wykorzystania tej aktywności. Nie sposób przełamać na wsi niechęci do zespołowych form gospodarowania.

Dlatego właśnie od doradztwa edukacyjnego i wdrożeniowego oczekuje się obecnie odejścia od konwencji "gospodarstwa wiejskiego" i spojrzenia na rzeczywistość obszarów wiejskich szerzej i wnikliwiej. Trzeba spojrzeć na problemy okiem psychologa, socjologa i ekonomisty zarazem. Doradca musi spowodować zmianę postawy i zachowań mieszkańca wsi, by ten chciał i potrafił przejąć inicjatywę w swoje ręce. Żeby zmieniał świadomie i aktywnie swoją sytuację i środowisko, w którym żyje.

Aktywizacja - doradztwo aktywizujące - to system "pomocy dla samopomocy", to inicjowanie procesów samodzielnego podejmowania decyzji, analizowania szans i możliwości współtworzenia programów dla uzyskiwania dodatkowych i alternatywnych źródeł dochodu, tworzenia nowych miejsc pracy, pogłębiania wiedzy i zdobywania nowych umiejętności. Aktywizacja w takim ujęciu, to partnerstwo z rolnikiem w poszukiwaniu rozwiązań, a nie zestaw gotowych receptur, rozwiązań i technologii sukcesu.

Celem tak pojmowanego doradztwa jest rozwój osobisty człowieka, jego przedsiębiorczości rolnej i pozarolniczej.

Jest to cel niewątpliwie trudny do osiągnięcia, świadomi bowiem jesteśmy, że doradztwo samo w sobie nie spowoduje ani rozwoju ekonomicznego ani poprawy sytuacji materialnej rolników ani nie pomnaża miejsc

pracy. Jego skuteczność uzależniona jest od szeroko pojętej polityki rolnej państwa, od rozwoju rynków zbytu, od wyważonej polityki finansowej i kredytowej, od zagwarantowania minimalnego poziomu opłacalności produkcji czy wreszcie od skali dostępu do środków pomocowych z funduszy UE.

Poza tym wsparciem ze strony polityki rolnej państwa skuteczność doradztwa wymaga także, a może przede wszystkim spójności działania, fachowości (profesjonalizmu) i emocjonalnego zaangażowania specjalistów prowadzących doradztwo w terenie. ■

Krzysztof Świątek

¹Procesy te zostały bardzo obszernie opisane przez badaczy życia społecznego. Oto niektórzy z nich: B. Gołębski, *Społeczna struktura wsi*, Warszawa 1962; tenże, *Chłopi i zawód rolnika* Warszawa 1963; W. Mirowski, *Przemiany społeczności lokalnych i terytorialnych*, Warszawa 1978; B. Tryfan, *Socjologia rodziny wiejskiej w Polsce*, Warszawa 1985.

²M. Mydlak, *Społeczne uwarunkowania przedsiębiorczości kobiet wiejskich w: Wieś i Rolnictwo*, nr 4 96 r.

Ogłoszenia

Andrzej Osek
zam. Miłków gmina Siemień
tel. 355 10 14

Sprzedam schładzalnik zbiornikowy na mleko o poj. 2000litrów. Stan techniczny b. dobry

Sławomir Tunikowski
Wolka Zdunkówka 30 gm.
Wohyń
tel. 0604627383

Sprzedam wagę stacjonarną 1000 kg - cena do uzgodnienia, stan idealny

X Koncert Finałowy Lublin 2000

*"Gdzie ta chatka ukochana,
Co mnie wychowała?
Gdzie ta jabłoń mchem porosła,
Co w ogrodzie stała?"*

Oto fragment podlaskiej piosenki zasłyszanej 20. 02. 2000. w Chatce Żaka na X Wojewódzkim Przeglądzie Twórczości Artystycznej Wsi zorganizowanym przez Wojewódzki Dom Kultury i Stowarzyszenie Twórców Ludowych w Lublinie.

Założeniem koncertu, była chęć zintegrowania i bliższego poznania twórczości ludowej ze wszystkich województw, które obecnie wchodzi w skład województwa lubelskiego. Wystąpiło 25 zespołów ludowych, w tym: kapele, chór, teatr z Sitna gm. Borki oraz zespoły śpiewacze. Do finału zakwalifikowały się te, które zdobyły I-wsze miejsce w swoim powiecie.

Wszyscy, z którymi rozmawiałam, z dumą opowiadali o swoich wielkich osiągnięciach, licznych wyjazdach, oryginalnych podlaskich strojach i o chęci do śpiewania. Piosenki również są oryginalne, przekazywane z pokolenia na pokolenie, zbierane od najstarszych mieszkańców wsi. Większość z nich ma ponad 100 lat, tak jak np.: "Smutne Marysi wesele", o którym śpiewają młode dziewczyny z Zespołu Śpiewaczego z Rudna pow. Parczew. Lubią śpiewać, jeździć, poznawać ludzi, a to wszystko dzięki kierownicze, która sama prowadzi zespół i to bardzo dobrze. "Bo co one dzisiaj użyją, jakiej wesołości?" - pyta kierownicza. "Dawniej schodziliśmy się na wieczorki, na schadzki po wsi, gdzieś na zwałonym drzewie i śpiewaliśmy cały wieczór, 30-40 pieśni! Była satysfakcja, że się tyle pieśni umie!"

Natomiast kierownicza Zespołu Śpiewaczego z Zahorowa gm. Piszczac, opowiedziała mi o "zarymanach" - starych, zalotnych piosenkach. "Był taki obrzęd na wio-

sne, od Wielkanocy do niedzieli przewodniej, wtedy, jak dziewczyna sobie jakiegoś chłopca upatrzyła, to co sobie myślała, to jemu śpiewała i to samo dotyczyło chłopców. Jak jakieś pary miały się ku ożenкови, to koleżanki i koledzy im podśpiewywali!" Taką piosenkę zespół zaśpiewał na scenie. "O tym, jak pannenka sobie obrała Jasia i będzie go zachwalać, zachwalać, aż wreszcie sobie zadrwi z niego dla humoru!" Zespół Śpiewaczy i Kapela z Siedlisk istnieje już 15 lat. Jednym z wielu jego osiągnięć był występ w radiowym "Kiermaszu pod kogutkiem". "Szczudraki" - piosenki mówione i śpiewane w czasie chodzenia po kołędzie - to specjalność zespołu. "Na pierwszą trójkę zawsze możemy liczyć" - zapewnia jedna z członkiń. Zespół ma duże potrzeby i plany. Chce uczyć następców kapeli, gry na trąbce i akordeonie, jednak nie ma funduszy.

Problemy z dofinansowaniem kultury są powszechnie znane. Zespoły istnieją dzięki pomocy samorządów lub własnej inicjatywie, dlatego też wiele z nich szuka sponsorów. Szczególnie warto inwestować w zespoły bardzo młode i utalentowane. Przykładem może być dziecięca kapela "Sąsiedzka" z Zakalinek. Dziewczynki śpiewają, syn kierownika kapeli gra na harmonii, a najmłodsza i najmniejsza - na skrzypcach. Robi to świetnie, mimo że, jak sama przyznaje, uczyła się tylko 3 miesiące. Pozostałe dziewczynki również uczą się grać. Właśnie ta grupa była najbardziej oklaskiwana, dlatego też jako jedyna otrzymała nagrodę Dziennika Wschodniego.

Z kolei Kapela "Rodzinna" z Zakalinek grała tak skocznie, że aż członek zespołu z Niedrzwicy Kościelnej ku zaskoczeniu wszystkich, porwał do tańca prezenterkę koncertu. Pozazdrościć odwagi i talentu!

Może przybyłoby tancerzy na scenie, gdyby młodzieży było więcej...

Trzeba nie lada zapatu, konsekwencji, a także umiłowania twórczości ludowej by przez ponad dwadzieścia lat tworzyć stabilny zespół, koncertować i sprawiać przyjemność słuchaczom. Udało się to pani Alinie Faluszeńskiej z Rudna gm. Milanów, która stworzyła Zespół Śpiewaczy.

Rudnickie śpiewanie

Zespół liczy 7 osób, tych którzy odeszli z racji zaawansowanego wieku zastąpiły młode dziewczyny z liceum w Milanowie i Komarówce.

Próby zespołu są doskonałą okazją do oderwania się od kłopotów i trudów codzienności, a pokochania folkloru przez młodzież. Tekstu i melodii uczy pani Faluszeńska w swoim domu.

Grupa od wielu lat występuje przy różnych okazjach prezentując bogaty repertuar. Najczęściej śpiewane są utwory ludowe, koledy, pieśni kościelne.

W 1997r na Dożynkach Wojewódzkich w Łosicach, zdobył II miejsce i został zaproszony na Biesiadę Nadbużańską do Kodnia. Później były spotkania andrzejkowe w Rokitnie, Milanowie, występy na forum powiatowym Parczewskiej Jesieni Kulturalnej, Oplátku Ludowym, Przeglądzie Kołęd, a także na Powiatowym Przeglądzie Twórczości Artystycznej, gdzie zdobył I miejsce i został zaproszony na finałowy X Wojewódzki Przegląd Twórczości Artystycznej Wsi. Przegląd odbył się pod patronatem Marszałka Wojewódzkiego. Organizatorem był Wojewódzki

Wygląd zewnętrzny ułatwi sukces

Dnia 13 stycznia br. w siedzibie Oddziału WODR w Grabanowie odbyło się szkolenie nt. Wygląd kobiety - technika makijażu i właściwy dobór ubiorów.

Szkolenie adresowane do grupy specjalistek wgd prowadziła P. Mira Sulkowska, która działa w Lidze Kobiet Polskich a także jest przedstawicielem firmy kosmetycznej Avon na naszym terenie. Chociaż na niektóre zagadnienia mam inne zdanie niż P. Sulkowska, to chciałabym w swoim artykule poruszyć znaczenie problemu wyglądu kobiety, a szczególnie kobiety wiejskiej.

Marzeniem każdej kobiety, bez względu na wiek jest ładny, zdrowy wygląd i zadbana sylwetka. Każda z nas chciałaby podobać się sobie, mężowi, dzieciom a także wszystkim innym osobom, z którymi się spotyka. Wygląd ma duży wpływ na psychikę kobiety, jej osobowość. Ma duże znaczenie na jej aktywność społeczną i zawodową. Warunkuje sukcesy w życiu zawodowym, osobistym i rodzinnym. Osoba zadbana ma dużo więcej pewności siebie, łatwiej nawiązuje kontakty międzyludzkie, łatwiej podejmuje decyzje i osiąga sukcesy. Jest też mile widziana

w otoczeniu. Piękny, naturalny wygląd zewnętrzny jest też oznaką dobrego zdrowia.

Wiem, że łatwiej jest zadbać o siebie kobietom z miasta. Najczęściej pracują one zawodowo. Samo wyjście z domu do pracy wymusza potrzebę estetycznego ubioru i właściwego makijażu. Kobiety z miasta mają korzystniejszą sytuację: więcej czasu na to by pójść do kosmetyczki czy fryzjera, więcej pieniędzy by kupić odpowiednie środki higieny, kosmetyki i ubiory.

Kobietom wiejskim jest trudniej. Dla znacznej ich części miejscem zatrudnienia jest gospodarstwo rolne. Praca w gospodarstwie nie wymusza konieczności wykonywania makijażu a wręcz przeciwnie, makijaż ten przeszkadzałby pewnie w pracy. Brak jest też na wsi zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i sklepów z kosmetykami. Kobieta wiejska ma za mało pieniędzy aby kupić dobre, drogie kosmetyki. Dodatkowo mała wiedza o właściwej pielęgnacji zdrowia i urody powoduje narastanie problemu. Mimo tych wszystkich przeszkód warto jest zadbać o siebie. Nie musi to być staranny makijaż, wykonany drogimi kosmetykami, czy ubiór zgodny z najnowszymi tendencjami mody. Zadbajmy o siebie, o nasz

wygląd tak jak wymaga tego od nas nasza praca i nasze potrzeby. Nie wmawiajmy sobie, że nie mamy na to czasu. Właściwa organizacja pracy umożliwi nam dbanie o siebie bez zaniebywania codziennych obowiązków.

Kosmetyka oparta jest przede wszystkim na higienie całego ciała. Ta higiena to nie tylko codzienna kąpiel lub prysznic i mycie zębów ale także: prawidłowe żywienie, regularny sen i wypoczynek oraz pielęgnowanie i upiększanie urody.

Prawidłowe (racjonalne) żywienie

Prawidłowe żywienie warunkuje nasze zdrowie, pozwala na zachowanie sprawności fizycznej i umysłowej. Należy jadać duże ilości surowych warzyw i owoców. Ważne jest dostarczenie organizmowi jak najwięcej różnorodnych produktów spożywczych. Pamiętajmy jednak o ograniczeniu potraw wysokokalorycznych, co pozwoli nam na zachowanie smukłej sylwetki.

Regularny sen i wypoczynek

Większość z nas przywiązuje małą wagę do wypoczynku w czasie dnia. Odpoczynek ma na celu rozluźnienie mięśni i spowodowanie aby krew mogła dopłynąć do każdej komórki. Najlepszą formą wypoczynku stanowi sen. Jest on najlepszym środkiem zapobiegającym starzeniu się. Pamiętajmy o regularnym, co najmniej ośmiogodzinnym śnie.

Pielęgnacja i upiększanie urody

Wygląd zewnętrzny to nie tylko uroda i ładne, modne ubranie lecz przede wszystkim czystość i higiena. Warto jest dbać regularnie o swoją skórę i cerę. Szczególną uwagę zwrócić na pielęgnację twarzy, rąk, stóp i włosów.

wspaniała nagroda, a nagrody zawsze cieszą. Są dowodem na to, że podejmowany trud na próbach nie poszedł na marne.

Życzę Zespołowi Śpiewaczemu z Rudna zadowolenia z tego co robią, a szczególnie pani Faluszeńskiej za jej bezinteresowność i życzyć, aby zespół prezentował nadal równie wysoki poziom i zapał do śpiewania.

Opracowała: *Danuta Kalińska*
PZDR Parczew.

Dom Kultury w Lublinie oraz Stowarzyszenie Twórców Ludowych. Brało w nim udział 25 zespołów, w tym tylko jeden z powiatu parczewskiego.

Zespół pani Faluszeńskiej, zaśpiewał starą, mało znaną pieśń „Smutne Marysi Wesele”. Na pamiątkę otrzymał piękny album „Między Wisłą a Bugiem”. Ma nadzieję na spotkanie wybranych zespołów folklorystycznych w Kazimierzu nad Wisłą. Była to

Co mi leży na sercu?

Spadek dla młodych

Czy nie straszny byłby człowiek i bezbronny zarazem, gdyby nie posiadał twarzy?

Miałby mózg, silne ręce, komputer, warsztat pracy, ale od czoła aż do brody byłby gładki jak pupa. Bez oczu nie widziałby otaczającego świata, nie odróżniał piękna od brzydoty, wroga od przyjaciela, dobra od zła. Bez uszu nie wiedziałby, o czym mówi drugi, nie słyszał śpiewu ludzi i ptaków, słów mądrych i przyjaznych, nie popatrzyłby w głąb dziejów i w przestrzeń kosmiczną. Bar ust nie pozwoliłby mu na wypowiedzenie miłości, przyjaźni lub buntu, nie mógłby przekazać mądrości pozostawionej mu przez jego ojca i dziada. Człowiek bez twarzy zdany tylko na komputer i silne ramiona byłby uzależniony od innych, stałby się nikim. Czy nie straszny

byłby naród bezbronny zarazem, gdyby nie posiadał własnej kultury? Naród bez kultury, zdany tylko na technikę i ufający jedynie sile przedziej czy później stanie się nikim. Po co pisać o tym w miesięczniku rolniczym? Ludzie z miasta myśląc o dziełach sztuki wytworzonych przez profesjonalistów mówią, że należą one do "kultury wysokiej". Czy to znaczy - lepszej? Bardziej widocznej, niż kultura gminna? Pewnie czasami tak jest. Ale większość w mieście i na wsi zapomina, że u podstaw, u fundamentów tej "wysokiej" leży kultura ludowa. Że sięga ona głębiej w dzieje Polski, niż tamta "miastowa". Wiecie, dlaczego nasz Ojciec Święty tak kocha górali? Bo są to chłopci dumni ze swojej kultury, swoich pieśni i strojów. Bo cenią sobie przynależność do starych rodów: Bachledów, Skupniów,

Peksów. Są wierni tradycji i religii. Nie tylko starzy ale i młodzi. Nikt z Bukowiny, Murzasichla, Poronina, nie mówi o swej miejscowości z pogardą: "ta wiocha". Znaczący kultury ludowej potwierdzają zgodnie, że Lubelszczyzna i Podlasie posiada bogactwo, którego już brakuje w innych regionach Polski. Jest nią żywa wciąż tradycja zwyczajów i pieśni ludowych. Świadczą o tym przeglądy i festiwale w Kazimierzu, Tarnogrodzie, Nałęczowie. To do starszych należy przekazanie tych wartości młodym. Ktoś powie, że nie czas myśleć o tradycji i kulturze, gdy w garnku pusto. Dawni chłopcy pańszczyźniani, kmiecie, wieśniacy nie byli bogaczami, a bez ich muzyki nie było Szopena, bez poezji - Mickiewicza i Wyspiańskiego. Więc zanim my, starzy odejdziemy, musimy pozostawić młodym to co mamy najcenniejsze: naszą własną, niepowtarzalną kulturę. By nie pozostali bez twarzy.

Anna Truskołaska

Chcę schładzalnik z „WSK PZL-KROSNO S.A.”
Złoty Medal POLAGRA 99’

Złoty Medal POLAGRA 90’

„By spełniło się marzenie składaj szybko zamówienie”

WYTWÓRNI SPRZĘTU KOMUNIKACYJNEGO "PZL - KROSNO" S.A.
38-400 Krosno, ul. Zwirki i Wigury 6, tel. (0-13) 4362911, fax (0-13) 4368861

Ze względu na sytuację ekonomiczną w naszym rolnictwie oraz niezbyt wysoki poziom produkcji i konieczność umiarkowanego, ograniczonego nawożenia, przedstawiam nowe, "oszczędne" zalecenia nawozowe dla warunków ograniczonych nakładów w produkcji rolniczej.

Wiosenne nawożenie zbóż

Zboża ozime pobierają jesienią po około 30 kg z 1 ha azotu i potasu oraz do 10 kg fosforu. Ilości te wystarczają do prawidłowego rozwoju i przetrwania zbóż. Ze względu na bardzo mały system korzeniowy w pierwszych fazach rozwojowych zbóż i niskie temperatury - pobieranie składników jest słabe, dlatego co najmniej 30% tych składników, szczególnie na glebach o niskiej zasobności stosować przedsiewnie - jesienią; azotu do 30 kg/ha. Pozostałe nawożenie zastosować wczesną wiosną.

owies pobiera więcej fosforu - 13 kg, a głównie potasu - 32 kg.

W zależności od zasobności gleby, część składników pobierają zboża z naturalnych zasobów glebowych i dlatego należy różnicować wysokość dawek nawozów. Potrzeby nawozowe to zalecane dawki nawozów (tabela), uwzględniające wysokość plonu rośliny i zasobność gleby.

W uprawie pszenicy, a szczególnie owsa zaleca się stosowanie Polimagów

Podstawowe nawożenie fosforem i potasem najlepiej wykonać

wieloskładnikowe z Polic pogłównie - jak najwcześniej wiosną. Wiosną zaleca się stosować Polifoskę 15 lub Polimag 311, bo wprowadza się jednocześnie pierwszą dawkę azotu. Podział dawki nawozów wieloskładnikowych pod zboża ozime daje możliwość opóźnienia nakładów na część nawożenia.

Nawożenie azotem stosować wczesną wiosną, z chwilą ruszania wegetacji zbóż ozimych lub przedsiewnie w uprawie zbóż jarych (pierwszą dawkę), korzystając z możliwości wprowadzenia azotu z nawozami wieloskładnikowymi.

Zalecane dawki nawozów wieloskładnikowych do przedsiewnego i pogłównego nawożenia zbóż (żyto, pszenica, jęczmień, pszenżyto, owies) w kg/ha na każdą 1 t ziarna*

Zasobność gleby		
bardzo niska i niska	średnia	wysoka i bardzo wysoka
90kg Polifoski 6	60kg Polifoski 6	30kg Polifoski 6
lub 110kg Polimagu 305	lub 80kg Polimagu 305	lub 40kg Polimagu 305
lub 75kg Polifoski 8	lub 50kg Polifoski 8	lub 25kg Polifoski 8
lub 120kg Polifoski 15+Mg ³	lub 80kg Polifoski 15+Mg	lub 40kg Polifoski 15+Mg
lub 180kg Polimagu 405	lub 120kg Polimagu 405	lub 60kg Polimagu 405
lub 200kg Polimagu 311 ³	lub 130kg Polimagu 311	lub 70kg Polimagu 311
lub 95kg Polifoski PK	lub 60kg Polifoski PK	lub 30kg Polifoski PK
lub 40kg Polidapu + 40kg K ²	lub 25kg Polidapu + 25kg K	lub 13kg Polidapu + 15kg K

* - przewidując plon 4 t ziarna z hektara należy stosować 4-krotne dawki podane w tabeli, np. na glebie o średniej zasobności stosować po 60 kg Polifoski 6 na każdą 1 tonę przewidywanego plonu ziarna (odczyt z tabeli) x 4 tony = 240 kg/ha Polifoski 6 lub 4 x 50 kg Polifoski 8 = 200 kg/ha Polifoski 8;

1 - jeżeli nie jest znana zasobność gleby, stosować dawki jak dla średniej zasobności, do czasu wykonania analizy gleby;

2 - kg/ha soli potasowej 58-60%;

3 - nawożenie Polifoską 15+Mg i Polimagiem 311 zbóż ozimych tylko wczesną wiosną, gdy nie stosowano przedsiewnego nawożenia. Stosowanie tych nawozów jesienią spowoduje przenawożenie azotem.

Zboża, z plonem 1 t ziarna i odpowiednią ilością słomy pobierają: 12 kg fosforu (P₂O₅), 22 kg potasu (K₂O), 2.5-3.0 kg magnezu (MgO) i azotu (N) od 25 kg - żyto do 30 kg - pszenica. Jedynie

przedsiewnie, bo najwyższą efektywność z reguły wykazują, gdy stosowane są 10-14 dni przed siewem i wymieszane z glebą na głębokość 10-20 cm. Z powodzeniem można stosować nawozy

wymi. W efektywnym nawożeniu azotem zbóż, głównie pszenicy, należy zwrócić uwagę na ich stadia rozwoju, w których niedobór azotu najbardziej obniża plonowanie zbóż.

W stadium tworzenia się liści azot wpływa na krzewienie, czyli na rozwój systemu korzeniowego.

W stadium podwójnego pierścienia (w głównej fazie krzewienia) rozpoczyna się zawiązywanie kłosków. Azot i regulator wzrostu CCC zadecydują o ilości i wielkości kłosków.

W stadium kłoska szczytowego (rozpoczęcie strzelania w źdźbło), gdy zawiązywanie kłosków jest zakończone, nawożenie azotem zmniejsza redukcję pędów, kłosków i kwiatków, ale nadmiar azotu zwiększa ilość źdźbeł nieprodukcyjnych, powodując nadmierne zagęszczenie ładu i zwiększoną podatność na wyleganie.

Pamiętać należy o tym, że zboża pobierają najwięcej azotu od fazy krzewienia do fazy dojrzałości mleczej, a nawozy azotowe są bardzo "ruchliwe" w glebie, stąd dawki azotu należy stosować dogłębno w 2-3 terminach. W nawożeniu zbóż nie powinno stosować się jednorazowo więcej niż 60 kg/ha azotu. Poza tym można kilkakrotnie dokarmiać dolistnie.

Pszenica ozima - na każdą przewidzianą 1 t ziarna należy zabezpieczyć 30 kg azotu. Z plonem 6 t z ha pszenica pobiera 180 kg azotu. Z zapasów glebowych (na skutek powolnego rozkładu resztek pożywnych i masy organicznej gleby) zboża pobierają około 30 kg/ha azotu. Przeciętnie zaleca się stosować wiosną 150 kg/ha azotu.

Najlepiej stosować azot wiosną w 3 dawkach:

- 1 dawka - z chwilą ruszania wiosennej roślinności; od 30 kg N/ha, gdy zboże jest bardzo gęsto posiane i ma ciemnozielony kolor, do 70 kg N/ha na osłabionych plantacjach,
- 2 dawka - na początku strzelania w źdźbło; 40-60 kg N/ha

azotu,

- 3 dawka - na początku kłoszenia po 10 kg N na każdą 1 t przewidzianego plonu ziarna, to jest 50-70 kg N/ha, czyli 110-150 kg/ha mocznika.

Taki poziom i rozkład nawożenia azotem wymaga stosowania regulatorów wzrostu. I tak należy zastosować co najmniej jedną dawkę 2-3 l/ha - na początku strzelania w źdźbło - regulatora CCC (Antywyłegacz, Cycocel, Cycogan lub Stabilan), który skraca dolne międzywęzła i jeżeli jest wcześniej stosowany (w stadium krzewienia) pobudza rośliny do intensywnego krzewienia.

Mniej intensywne uprawy pszenicy nawozić azotem tradycyjnie. Dawka powinna być podzielona i w zależności od tego, czy stosowany będzie azot w 2, czy w 3 terminach, 40-60% dawki stosować wiosną z chwilą ruszania roślinności a pozostałe (40-60%) w późniejszych terminach. Lepszy efekt daje stosowanie azotu pogłównie w 3 terminach, czyli do 40% wiosną, 30% w początkowej fazie strzelania w źdźbło (wyczuwalne pierwsze kolanek w zbożu) i 30% w fazie kłoszenia (późniejsze stosowanie azotu może powodować wyleganie zboża). Jeżeli pszenica na przełomie maja i czerwca jest bujna i ma na wszystkich piętach jednakowo ciemnozielone liście, wówczas nie nawozić azotem.

Pszenica jara ze względu na znacznie krótszy okres roślinności może być nawożona azotem w 2 dawkach: przedsiwnie i na początku strzelania w źdźbło. Również zaleca się dokarmianie dolistne.

Z plonem np. 4 t ziarna z ha z odpowiednią ilością słomy, **jęczmień lub pszenżyto** pobiera około 110 kg azotu, czyli potrzeby jęczmienia i pszenżyta względem

azotu są trochę mniejsze niż pszenicy (około 27 kg azotu na 1 t ziarna + słoma). Nawożenie pogłównie azotem jęczmienia i pszenżyta to 110 kg minus 10-20 kg w nawozach wieloskładnikowych minus 0-30 kg zapasy glebowe azotu = 60-100 kg N/ha, z czego 40 kg wiosną i 30-60 kg/ha w początkowej fazie strzelania w źdźbło. Ze względu na skłonność jęczmienia do wylegania nie należy azotu stosować zbyt późno. Dokarmianie dolistne, na które jęczmień i pszenżyto reagują bardzo dobrze, stosować tak jak dla pszenicy - zamiast drugiej pogłówniej dawki azotu.

W uprawie **jęczmienia browarnego** stosować nawożenie azotem w ilości do 19 kg na każdą 1 t przewidzianego plonu ziarna, tylko przedsiwnie w formie saletry amonowej lub w formie mocznika.

Żyto z plonem 1 t ziarna pobiera 25 kg azotu. W zależności od spodziewanego plonu należy określić dawkę azotu i np. przy plonie 3 t należy zastosować 75 kg/ha azotu. Przedsiwnie z nawozami wieloskładnikowymi stosuje się 10-20 kg azotu. Pogłównie należy zastosować 60 kg/ha wiosną, najlepiej dwukrotnie po 30 kg/ha, z chwilą ruszania roślinności i na początku strzelania w źdźbło.

Podobnie stosuje się azot w uprawie owsa. Ze względu na łatwość przenawożenia owsa azotem, szczególnie na stanowisku wilgotnym lub w warunkach wilgotnej wiosny, podstawową dawkę, co najmniej 60%, zastosować przedsiwnie. Pozostałą część, w zależności od stanu plantacji, w stadium końca krzewienia - początek strzelania w źdźbło.

Wiosną stosować pod zboża ozime: saletrę amonową, saletrzak i mocznik, który działa

najdłużej, co wczesną wiosną jest wskazane. Niskie temperatury i powolny jeszcze wzrost zbóż, a w związku z tym powolne pobieranie azotu powoduje, że azot z mocznika jest dłużej dostępny dla roślin. W okresie wczesnej wiosny nie powinno się stosować saletry wapniowej, ze względu na jej szybkie wymywanie w głąb gleby, poza system korzeniowy. W następnych terminach - początek strzelania w źdźbło - i początek kłoszenia, można wysiewać wszystkie nawozy azotowe, poza siarczanem amonu.

Przyorując słomę zbóż, pozostawia się w glebie średnio na każdą 1 t ziarna: 6 kg azotu (N), 3-4 kg

fosforu (P_2O_5), 18 kg potasu - K_2O (słoma owsa - 25 kg potasu) i 2 kg magnezu (MgO), co należy uwzględniać w bilansie nawożenia przy ustalaniu dawek pod następną roślinę.

W s z y s t k i e n a w o z y z P O L I C z a w i e r a j ą z n a c z ą c ą i l o ś ć S I A R K I która wpływa na prawidłowy wzrost zbóż, poprawia ich odporność. Nie jest możliwe prawidłowe działanie plonotwórcze azotu bez dobrego zaopatrzenia roślin w siarkę. Dla zbóż stosunek azotu do siarki powinien wynosić 10:1.

Taki skład chemiczny oferowanych nawozów wieloskładnikowych powoduje: dobre ukorze-

nienie zbóż, prawidłowy rozwój roślin od okresu powstania, zwiększa ich odporność, wpływa istotnie na wysokość plonu i poprawia jego wartość biologiczną, dorodność itd...

Szczegóły dotyczące zaleceń nawozowych dostępne są w formie ulotek, w naszych punktach sprzedaży. Dodatkowe informacje, o możliwościach stosowania nie tylko tych nawozów, uzyskać można w Dziale Promocji (tel. 091 317 42 96) lub Sekcji Doradztwa Rolniczego (tel. 091 317 31 10 i 317 40 82)

dr inż. Adam Grześkowiak
Zakłady Chemiczne "POLICE" SA

Szkolenie w Brukseli

W dniach 6 - 13 lutego 2000 roku odbyło się w Brukseli w siedzibie Unii Europejskiej szkolenie wyjazdowe w zakresie Integracji z Unią Europejską w którym uczestniczyli młodzi rolnicy członkowie związków i organizacji rolniczych z Polski. W szkoleniu udział wzięli członkowie: Krajowego Związku Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych "Solidarność", Związku Zawodowego "Narodowe Centrum Młodych Rolników", Związku Zawodowego Rolnictwa "Samoobrona" oraz Izby Rolniczych.

Celem szkolenia była prezentacja Polskim Rolnikom Unii Europejskiej jej instytucji, zakresu i charakteru działania, zalet utworzenia i

korzyści jakie osiągają z przynależności kraje członkowskie, oraz korzyści i zagrożeń jakie niesie za sobą przystąpienie do Unii dla nowych członków. Polską grupę w której miałem zaszczyt uczestniczyć interesowały szczególnie zasady tworzenia i funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej w Unii Europejskiej oraz korzyści i zagrożenia jakie dla Polskiego Rolnictwa niesie ewentualne przystąpienie do Unii Europejskiej.

W trakcie szkolenia grupa spotkała się z Negocjatorami Polskiej Misji ds. rolnictwa w Brukseli, przedstawicielami Francuskich Izby Rolniczych, Komitetu do spraw regionów, odbyło się spotkanie z szefem zespołu ds. poszerzenia Unii.

Przedstawiono nam możliwość skorzystania z pomocy przedakcesyjnej, dostosowawczej do Unii (np. program SAPARD). Przybliżono zasady funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej w Unii Europejskiej w zakresie organizacji poszczególnych rynków np. zboża, mleka, buraków

cukrowych, warzyw czy mięsa oraz dopłat do produkcji.

Poznaliśmy też warunki fitosanitarne i weterynaryjne, które będziemy musieli spełnić aby uzyskać dostęp do rynków zbytu Unii Europejskiej.

Gospodarze podkreślali znaczenie organizowania się rolników w grupy producenckie i zrzeszenia jako sposób na pozyskanie dużych partii jednolitego towaru, za który można uzyskać właściwą cenę.

W trakcie wyjazdu mieliśmy możliwość zobaczyć na północy Francji, działalność dwóch spółdzielni rolniczych zajmujących się skupem i przetwórstwem zboża i mleka.

Myślę, że przyszłe ewentualne wejście Polski w strukturę Unii Europejskiej niesie za sobą wiele zagrożeń i trudności dla wielu gospodarstw. Jest też wielką szansą pod warunkiem, że wejdziemy tam na tych samych prawach i warunkach co rolnicy z 15 krajów już stowarzyszonych.

Tadeusz Rowiński
PZDR Wisznice

Nawozy z Polic

- dodaj, by pomnożyć plon

POLIFOSKA
POLIMAG
POLIDAP+
+ mocznik

Skoncentrowane nawozy granulowane z Polic to cenne źródło makro- i mikrośladników doskonale przyswajalnych przez rośliny. Aby Twoje uprawy dawały obfity plon o wysokiej jakości, stosuj zawsze **przedsiewnie** lub **pogłównie** Polifoski, Polimagi, Polidap. Szeroka gama składników, m.in. N, P, K, Mg, S, Fe, gwarantuje roślinom komfort wzrostu, poprawia zimotrwałość, odporność na stres wodny, choroby i szkodniki. By zwiększyć plon i podnieść zawartość białka, dodaj **pogłównie** mocznik.

Rachunek jest prosty: trzeba dodać, by pomnożyć plon.

Police - dobre na każdym polu.

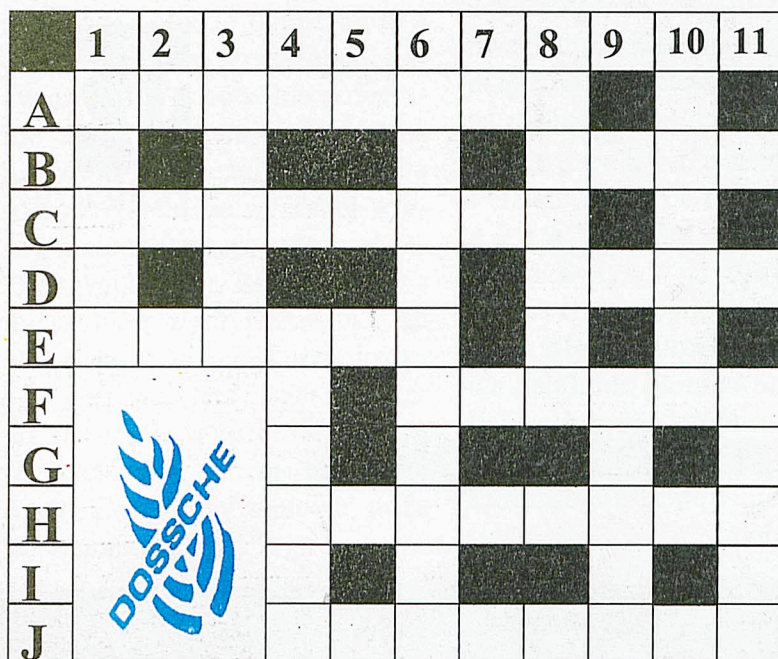
Zakłady Chemiczne Police SA

ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police

Biuro Sprzedaży Krajowej, tel.: (091) 317 4303, fax: (091) 317 4772

KRZYŻÓWKA 2-3/2000

Wśród uczestników którzy nadesłali prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr.2-3/00 do dnia 10/ 04 2000 r. rozlosujemy worek paszy ufundowanej przez firmę DOSSCHE.

Podajemy wykaz oferowanych pasz:

DLA TRZODY:

Prestarter 25 kg dla prosiąt.
 Starter 50kg dla warchlaków o wadze 15-35 kg
 Grower 50kg dla warchlaków o wadze 35-70 kg
 Finisz 50kg dla tuczników o wadze pow 70 kg

DLA DROBIU:

Mieszanka dla kurcząt 25 kg 0 - 6 tygodni
 Mieszanka extra dla niosek 50 kg

Dla BYDŁA:

Granulat dla cieląt 25 kg
 Dla bydła mlecznego Extra 50 kg

Prosimy przesłać rozwiązanie krzyżówki na karcie pocztowej na adres redakcji wraz z wyborem proponowanej paszy. Rozwiązania bez wyboru paszy nie będą uwzględniane. Za rozwiązanie krzyżówki nr 12/99 "Mikołajki" nagrodę w formie 1 worka granulat dla cieląt wylosował Pan: Aleksander Sobczuk zam. Sajówka 22, 21-515 Sławatycze

Sponsorem krzyżówki jest:

DOSSCHE POLAND PASZE KONCENTRATY, PREMIXY

przedstawiciel PIOTR LIMOWSKI tel.0 90 227 523

POZIOMO: A-1) Miara soli . B-8) Ciekawa część ciała . C-1) Grzbiet wołowy . D-8) Sztuczne wprowadzenie powietrza do płuc . E-1) Islamski bóg . F-6) Rodzaj opatrunku . H-4) Urządzenie do wytwarzania energii elektrycznej . J-4) Trzy tytuły jako całość .

PIONOWO: Drzewo iglaste . 3-A) Najdalej wysunięta w morze część półwyspu . 4-E) Ustęp tekstu zwykle ozdobny . 6-A) Stopień wojskowy . 8-A) Rzymska bogini świtu . 9-F) Rodzaj muzyki . 10-A) Pracuje w laboratorium . 11-F) Meksykański sukulent .

Hasło:

F-4	A-7	B-1		F-10	J-8	A-3	E-6	E-1		J-4	D-3	C-5		F-9	C-2	E-2	D-8	H-10	B-10	J-11

Opracował Jerzy Męza

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
 Tel. Biała Podlaska (0 83) 343 37 92,
 Dyrektor (0 83) 341 12 55
 Fax (0 83) 343 81 98

WYDAWCA: WODR Lublin Oddział w Grabanowie

ADRES REDAKCJI: WODR Lublin Oddział w Grabanowie 21-500 Biała Podlaska

Skład komputerowy: A.Mazur

Druk I. Wagner - Poligrafia WODR.Nr zamówienia

21 /99/nakład 1300 egz.

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel.343 32 34
 Radzyń Podlaski ul. Dąbrowskiego 9 tel.352 84 06
 Parczew ul. Piwonia 50 tel.354 24 74
 Łuków ul. Czerwonego Krzyża 4 tel.(0 25) 798 39 58
 Wisznice ul. Warszawska 13 tel.378 22 49